

BANJALUČKE NOVINE

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA - BANJA LUKA

God II. Broj 54 Banja Luka, 3 septembar 1954 Primjerak din. 10

Пред Градску конференцију Савеза комуниста у Бањој Луци

Још је у току разрада материјала са средске партиске конференције у основним организацијама СК, а већ се живо дискутује и врше се припреме за градску конференцију Савеза комуниста која ће се одржати 11 септембра.

Иако су многа питања детаљно анализирана на средској конференцији, остало је још низ оних проблема са којима ће се комунисти града имати да ухвате у коштац у рјешавању свакодневних питања свога рада и дјеловања. Питанье комуналне заједнице, али не заједнице која ће у својој основи носити само једну економску нужност или која ће прибијећи другој крајности — бирократско административном формирању комуналне заједнице, тема је којој ће и реферат дати главно мјесто. Поред овог питања претрешће се и нека питања међународне политике и става наше земље по питању питања која дотичу интересују савјетску јавност. Исто тако организационим питањима посветиће се пуна пажња, јер је период од прошле до ове градске конференције био испуњен радом на извршењу одлука VI конгреса и одржаних пленума ЦК у вези са радом и осамостаљењем основне организације Савеза комуниста.

Нека питања идеолошког рада биће повезана са широм друштва која задиру у политичку и друштвену дјелатност комуниста у нашем граду, јер је њихов број, обзиром на број становништва приличан.

Конференцији ће присуствовати 168 делегата из 17 територијалних и 21 организација из предузећа и других установа, у којима су у току ове године а у духу одлука III Пленума Фирмане организације.

Конференција ће исто тако присуствовати преко 150 гостију.

Вјерује се да ће рад конференције бити завршен 11 септембра увече, са евентуалним продужењем до 12 прије подне. Конференција ће се одржати у реконструираној великој сали Дома културе.

Partizanska groblja u Bos. Dubici

Већ дузе времена врше се у Bos. Dubici припреме на уређењу партизанских гробља, преносу посмртних остатака палих борца и жртava фашистичког терора. Ових дана радови су добили убрзани tempo, јер се приближује дан преноса.

Истовремено се израђују три партизанска гробља: у Крушковцу, у Кнеžичи и у Равни. У Крушковцу ће бити пренесено посмртних остатака преко 100 палих борца. То гробље је већ lijepo uređeno: са једне стране оградено је каменом зидом, а са предње између два зидна стуба на којима се налазе и мермерне плоче, налазе се гвоздена врата. Гробнице ће бити lijepo raspoređene, над сваком ће се налазити на hrastovoj ploči име и презиме борца са годином рођења и побјеге. Над плочама је израђена pelokraka zvijezda. Пренос у ово гробље okaviće се 5 septembra.

Za ovakav poduhvat krajnje je vrijeme

OTVARANJE ZAVIČAJNOG MUZEJA NE TRAZI VELIKE
MATERIJALNE IZDATKE

Већ у неколико наврата diskutovano je, а и писано у овом listu о problemima muzeja Bosanske Krajine у Banjoj Luci, па и о potrebi stvaranja zavičajnih muzeja у središnjim središtima. Ali, nešto konkretnije nije ni diskutovano, ni učinjeno у vezi са pripremama за stvaranje banjalučkog zavičajnog muzeja. За takav poduhvat krajnje je već vrijeme, а и uslovi postoje за to. Да је то tako pokazuju nam primjeri Trebinja, Sarajeva и drugih gradova у kojima се у posljednje vrijeme mnogo učinilo и postiglo на ovom dragocjenom poslu.

Iako за sada nemamo potrebnih materijalnih sredstava за stvaranje banjalučkog zavičajnog muzeja, то не значи да на tome не bi trebalo и moglo се mnogo čega uraditi. Нарочито ово vrijedi за prikupljanje podataka из NOB-e и poslijeratne obnove и izgradnje. Тако, на primjer, moglo bi се pristupiti prikupljanju slika narodnih heroja, slika palih boraca, oružja и drugih ličnih predmeta narodnih heroja и drugih poznatih palih boraca, raznih fotografija из NOB-e, podataka о radu и razvoju partijskih organizacija и organa Narodne vlasti у toku NOB-e на području grada и srez-a, као и drugih dokumenata. Vjerovatno je да bi се veliki broj ovih dokumenata и predmeta mogao dobiti и kao poklon за muzej од naših građana. Isto tako moglo bi се mnogo učiniti и на prikupljanju podataka о životu и radu Pelagića, Kočića, Vesc Masleše — čija bi djela као и lične prepiske, dokumenti ili pak и neki lični predmeti mogli и trebali да zauzmu vidno mjesto у zavičajnom muzeju Banje Luke. О uspjehа pojedinih radnih kolektiva, о udarcima, novatorima — tim junacima на polju socijalističke izgradnje naše zemlje, također bi се mogli да prikupe и sredi neki podaci за muzej. Podaci о našim uspjesima у izgradnji industrijskih, kulturno-prosvjetnih и drugih objekata mogli bi да се prikupljaju и srediju bez kakvih većih materijalnih izdataka и то možda у vidu fotografija о rani-

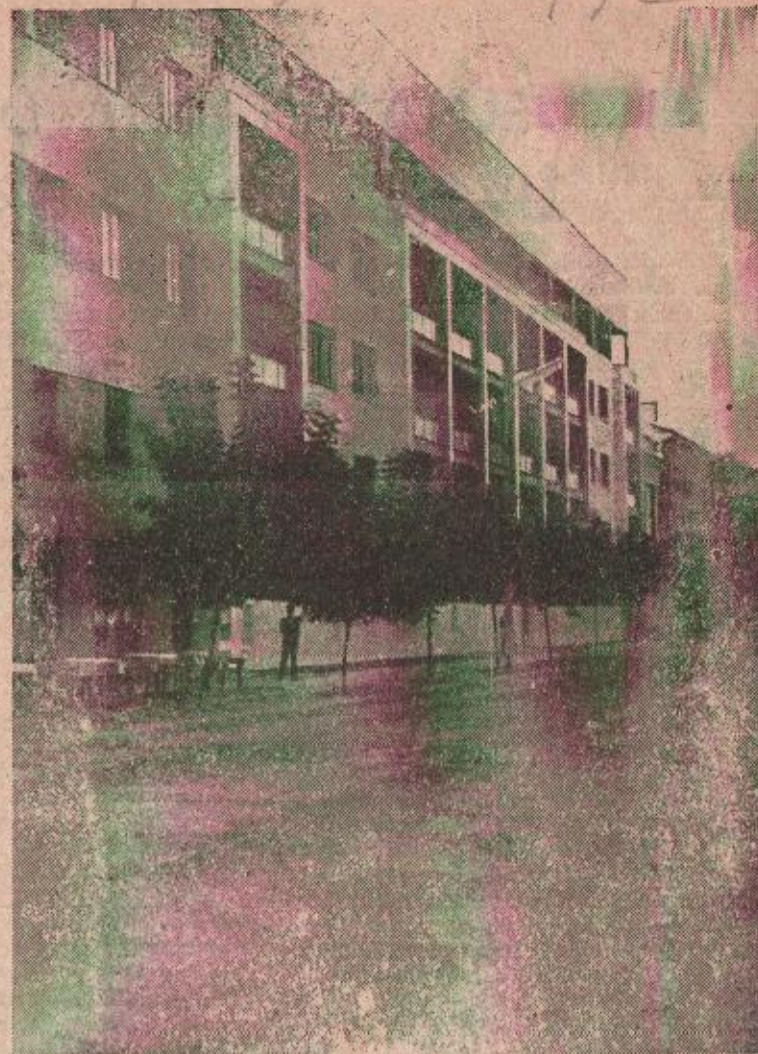
jem stanju и о izgrađenim objektima, као и у vidu grafikonа. Posebno bi bilo prikupljanje podataka и predmeta за istorisko и etnografsko, па eventualno и odjeljenje umjetničkih radova за koje bi trebalo više izdataka за otкуп и sređivanje, а kod istoriskih и за prikupljanje. Razumljivo je да bi и за sređivanje predmeta и podataka и у ostalim odjeljenjima као и за nabavku potrebnog namještaja за muzej trebalo odgovarajuća materijalna sredstva, ali до tada još се mnogo и možda najvažnijeg posla treba obaviti. Prvenstveno и najpreče je ustanoviti šta и gdje imamo од predmeta за zavičajni muzej и да се ti predmeti pohrane на sigurno mjesto и obezbijede од propadanja. Zatim bi се moglo utvrditi koje и kakve predmete и dokumente bi mogli pribaviti, rekonstruisati или kopirati из drugih muzeja или ustanova. За ovaj, možda najteži, posao potrebno je prilično dugo vremena, а njega bi trebalo obaviti да bi poslije mogli predvidjeti и kolika су nam materijalna sredstva potrebna за muzej.

Naši građani, а и prolaznici, već odavno се pitaju зашто naš grad nema zavičajnog muzeja koji bi porед predmeta sabranih у njegovoj zgradi vodio brigu и о ostalim kulturno istoriskim spomenicima на području grada и srez-a и preko odgovarajućih perspektiva upoznao građane с njima. За sada sigurno се može konstatovati да је veoma mali broj građana у Banjoj Luci koji bi kao kulturni и javni radnici mogli да kažu nešto više а možda и najosnovnije о pojedinim kulturno istoriskim spomenicima у gradu и uopšte о društveno-političkom и kulturnom udjelu Banje Luke kao centru Bosanske Krajine у daljoj prošlosti, па čak и у NOB-i. Malo je onih koji се mogu pohvaliti да sigurno znaju koliko je narodnih heroja у NOB-dao grad и srez Banja Luka и koji su, а да и ne govorimo о broju palih boraca, о broju žrtava fašističkog terora — jednom riječju о tome kolikog smo mi udjela dali у optjejugoslovenskoj borbi за stvaranje slobodne socijalističke Jugoslavije. Оvu prazninu jedino može popuniti zavičajni muzej у kojem bi naši građani а и drugi posjetioци mogli, bar у opštem presjeku и simboličnim detaljima, да vide Banju Luku у njenoj blizini и daljnjoj prošlosti.

Из prednjih misli, koje су više nabačene nego date у vidu jedne određene sugestije, proizlazi да и bez odugovlačenja moglo да се pristupi osnivanju odbora за stvaranje zavičajnog muzeja. Možda bi то mogao да riješi на jednoj од svojih prvih sjednica Savičji за prosvjetu и kulturu Narodnog odbora grada.

Са ovako postavljenom organizacijom priprema за stvaranje muzeja sigurno bi mogli uspjeti и uz dobnije odobrena materijalna sredstva srediti и otvoriti ovu značajnu kulturno-istorisku ustanovu čija је kulturno-vaspitna vrijednost veoma velika.

Y. Trnink

U ovoj godini Banja Luka će dobiti preko 200 novih stanova.
Na slici: Novogradnja u ulici Maršala Tita.

Snimio: D. Motciovic

OTVORENA PRVA ŠKOLA на Бањалучком срезу

Ових дана на свечан начин отворена је прва школа на Бањалучком срезу у Црном Врху општине Челинац. Свечаном отварању присуствовало је преко 1500 мјештана и велики број званица. На збору су говорили другови Мијо Илић и Алекса Савић. Отварање школе обавио је Драго Тривић, ученик основне школе, иначе ратно сироче. Само за изградњу ове школе село је дало преко пола милиона динара. Много тога је учињено и на добровољној бази. Нарочито се истакла омладина. Она је била предводник на свим акцијама које је организовао Соци-

јалистички савез радног народа. У ову акцију уложено је преко 40.000 динара. Од старијих нарочито су се истакли Живко, Обрад и Ђорђе Тривић и Алекса Савић.

Поред ове школе на овом општинском центру налазе се у завршној фази радови на изградњи двије школе које ће се отворити почетком септембра мјесеца. И народ села Велика Шњегина ријешило је да подигне школу. У ту сврху приступљено је прикупљању материјала и новчаних средстава, тако да ће рад на изградњи почети ускоро.

M. Zep

У селу Романовцима већ је отворена новосаграђена школа

У прошлој школској години у Врбашкој, Јелићима и Петровом Селу, а највише су времена утрошиле у договору за градњу школе, јер је било и противника, док су се коначно договорили у Милошеву Врду и Совјаку. За набрајање појединаца требало би много простора, за оне који су се највише истакли у раду, јер их је већи број. 29 августа, пред неколико стотина мјештана и гостију, отворена је нова школа у Романовцима. Осим изградње основних школа изграђено је и 2 осмогодишње школе у Подградцима и Новој Тополи чији су први ђаци баш ове године матурирали малу матуру. Ове године врши се доградња још једне осмогодишње у Српском Вакуфу, а у Bos. Градици ради пуним капацитетом предатна низка реална гимназија. Тако ће порастом ових школских зграда порасте број ђака а смањити се број дјеце која прерастају школовање и за кратко vrijeme на срезу неће бити села без школе.

Станоје Вузелкић

AKTUELNA PITANJA DRUŠTVENOG ŽIVOTA NAŠIH GRADOVA

Pored Banja Luke, Prijedor je bez sumnje najrazvijeniji grad u Bosanskoj Krajini. I prije rata onakav kakav je bio, Prijedor je imao fizionomiju grada — svoj način života — svoj mentalitet. U toku rata predstavljao je istaknuto uporište NOP-a. Prijedor je dao velik broj prvoboraca, građani Prijedora masovno su učestvovali u Narodnooslobodilačkoj borbi. Poslije oslobođenja, zahvaljujući brzom industrijskom razvoju Prijedor je znatno izmijenio svoj predratni izgled. Udvestručio se broj stanovništva, nikli su novi industrijski objekti, nove građevine, nove, lijepo uređene ulice. Interesovalo nas je da čujemo nešto o društvenom životu krajskih gradova, te smo za takvu jednu anketu odabrali prvo Prijedor.

Obratili smo se sekretaru GK SKJ drugu Radi Bašiću, koji nam je iznio neka mišljenja u tom pogledu, ograđujući se od jedne opšte ocjene društvenog i kulturnog života u Prijedoru.

Ljeto je a prilično se odomacilo shvatanje da je to »mrtva« sezona u pogledu intenziteta i raznovrsnosti društvenog života. Međutim to ne znači da ovaj period nije bio ispunjen događajima koji su uticali na dalji porast društvene svjesti naših građana. Proslava Dana ustanka sprovedena je vrlo svečano na čitavom srezu. Tom prilikom živu aktivnost pokazale su organizacije SSIN, Saveza boraca i Udruženja rezervnih oficira. U sklopu proslave našli su svoje mjesto i kulturno-umjetnička društva, Amatersko pozorište i dr. putem raznih priredbi i izvođenjem prigodnih kulturno-umjetničkih programa. Da kažemo nešto konkretnije o proslavi Dana ustanka: Savez boraca je uz punu podršku ostalih društveno-političkih organizacija i svih građana do Dana ustanka, a u čast tog velikog praznika naroda Bosne i Hercegovine uspio da otvori u partizanskih groblja na našem srezu. Izvršen je svečan prenos i sahrana posmrtnih ostataka palih boraca i žrtava fašističkog terora. Ove akcije okupile su znatan broj građana i seljaka sa našeg sreza koji su dobrovoljnim radom na uređenju partizanskih groblja i masovnim učesćen u svim svečanostima o dali dostojnu poštu drugovima palim u Revoluciji i preko ovih svečanosti snažno se manifestovao patriotizam naših ljudi. U ovom prilikom se pokazalo da u srcima naših građana živi svijetla uspomena na slavne kozarske borce i da ona nikada neće izbljediti.

Na čitavom srezu održan je veliki broj partizanskih večeri na kojima su učesnici i organizatori ustanka u ovom kraju istupali i u svojim izlaganjima oživljavali sjećanje kako na prve dane ustanka tako i na mnogobrojne akcije i pobjede kozarskih partizana. Sa naročitim interesovanjem omladina okupljena na ovim partizanskim večerima pratila je izlaganje prvoboraca sa Kozare o toku i posljedici velike neprijateljske ofanzive na Kozari 1942 godine. Partizanske večeri pokazale su se kao naročito prikladna forma za njegovanje i prenošenje tradicija slavne Narodnooslobodilačke borbe na omladinu.

Jednovremeno je organizovan i izvođen marš rezervnih oficira našeg i Dubičkog sreza. U maršu su uzeli učesć i aktivni oficiri koji su kao gosti stigli na Kozaru da zajedno sa narodom proslave Dan ustanka. Učestvovalo je oko 120 oficira na maršu. Duga kolona nekadašnjih kozarskih partizana, sada na raznim dužnostima u Armiji i građanstvu, obilila je mnogobrojna značajna mjesta iz dana oružane borbe a na sastancima i kratkim odmorima oživljavane su borbe koje su se na tim mjestima odigrale. U toku marša kolona je prešla 43 kilometra i ma da je marš bio naporan, sve drugove obuzimalo je i ispunjavalo naročito

zadovoljstvo što ponovo gaze nekadašnjim partizanskim stazama. Zbog toga je Kozara planina odjekivala borbenim pjesmama dok je kolona sve dalje odmicala. Koliko je volje i zadovoljstva bilo kod učesnika najbolje svjedoči činjenica da se u koloni nalazilo i desetak invalida NOR koji su čitav marš izdržali, iako je on za njih predstavljao vanredno velik fizički napor. Ovaj marš je značajan koliko za održavanje bojne gotovosti kadra rezervnih oficira toliko i za veću aktivizaciju svih rezervnih oficira ovoga kraja u političkom i društvenom životu.

Kulturno-umjetničko društvo »Mladen Stojanović« prilično je razgranalo i razvilo svoj rad. Ono je u svoj godini dalo niz uspješnih priredaba, koje po svojoj kvaliteti zadovoljavaju. Društvo je takođe gostovalo u Bos. Građici, Bos. Dubici, Bos. Krupi, Bihaću itd., u cilju razvijanja kulturnih veza i saradnje sa okolnim mjestima. Postoji i Amatersko pozorište koje za sada nema nekih većih uspjeha za sobom, ali je valno napomenuti da je ono već do sada okupilo jedan broj ljudi koji imaju volje pa i smisla da rade u Amaterskom pozorištu. Naravno i kulturno-umjetničko društvo »Mladen Stojanović« a amatersko pozorište samo djelimično zadovoljavaju kulturne potrebe našega grada. Radi toga čemo pored oslonca na sopstvene snage i njihovog daljeg razvijanja morati ubuduće da ostvarimo solidnije i stalnije veze sa Banja Lučkom kao kulturnim centrom Bosanske Krajine, a zatim sa Zagrebom i Beogradom kako bi češćim gostovanjem dramskih umjetnika, književnika, radio pjevača i drugih, obogatili kulturni život kod nas i učinili ga raznovrsnijim.

Na sjednici Gradskog odbora SSRN koju čemo održati početkom septembra, pored ostalih pitanja, razmatraćemo i aktuelne probleme društvenog života grada. Daćemo analizu dosadašnjeg rada i dogovoriti se za buduće. Mislimo da naročito ukažemo na potrebu angažovanja šireg kruga ljudi u ovome radu. Kao posebno pitanje pred nas se postavlja uključivanje većeg broja radnika u razna društva. Na primjer društvo »Mladen Stojanović«, koje je po masovnosti na prvom mjestu, dosad je uspjelo da okupi srazmjerno mali broj radnika. Međutim nema nikakvih objektivnih razloga da učesć radnika u kulturno-umjetničkim društvima ne bude znatno veće.

Kao što smo i naprijed rekli kulturni rad u gradu moguće je znatno poboljšati sopstvenim snagama, razumije se boljom organizacijom i opiranjem na širi krug ljudi. U Prijedoru živ veliki broj inteligencije (inženjera, pravnika,

liječara, prosvjetnih radnika itd.) koja pokazuje zadovoljavajuće interesovanje i volju za prosvjetljavanje naroda, za društveni i politički život uopšte. Međutim Narodni univerzitet u toku ove godine nije u potpunosti odgovorio svome zadatku i namjeni. On ni izdaleka nije okupio onaj broj ljudi, koji bi prema uslovima mogao okupiti. Nije bilo jednog čvrstog plana predavanja, predavačima se nije uvijek stvaralo potrebno vrijeme i mogućnost da solidno pripreme predavanja. Predavanja na Narodnom univerzitetu nisu pobudila neki veći interes, oslijed čega su slabo posjećivana. Jednom riječju ovaj rad je bio pas na nekolicinu ljudi koji nisu bili u stanju da ga iznesu. A, mnogo se može učiniti dobrotom radom Narodnog univerziteta. Kao primjer za pohvalu može da posluži slučaj Bosanske Dubice koja ima svega dva fakultetski obrazovana čovjeka. Ali dobrom organizacijom i posvećivanjem odgovarajuće pažnje radu Narodnog univerziteta i angažovanjem predavača sa strane drugovi su uspjeli da u toku nešto više od godinu dana izvedu na razna predavanja oko 270.000 posjetilaca. U ovom pravcu rezultati u Prijedoru su znatno manji ma da su objektivni uslovi mnogo bolji. Uopšte uzav iskustva Dubice u mnogo čemu mogu da nam pomognu. Oni su na primjer pitanju kulturnih veza sa Banja Lučkom a naročito sa Zagrebom, pokloniti odgovarajuću pažnju i uspjeli su da ne samo u grad Dubicu nego i u neka sela na srezu dovedu razne grupe umjetnika iz Zagreba i drugih gradova.

Zahvaljujući ne samo saobraćajnim nego i drugim pogodnostima mi bi u Prijedoru mogli bez velikih teškoća da ostvarimo niz gostovanja predavača iz raznih oblasti, kulturnih i javnih radnika, umjetnika itd. Evo još jedan primjer: u Banja Luci blizu svoje radove slikari. Nema razloga da to ne obezbijedimo i u Prijedoru. Zatim dalje, mislimo da bi bio koristan jedan aranžman sa banjačkim pozorištem za stalno gostovanje. To bi pored ostalog korisno poslužilo i neposredno podržalo napore našeg Amaterskog pozorišta.

Na kraju, svjesni smo toga da se prije svega moramo oslonjati na sopstvene snage i da pored grada moramo misliti i na stalnu pomoć u pogledu kulturnog podizanja sela, ali kulturne veze sa pomenutim centrima moramo ostvariti još u toku jeseni, jer ćemo od toga imati svestrane koristi.

Ovo su samo neki podaci o kulturnom životu grada i samo neke od pitanja koja mislimo pokrenuti na rješavanje, kako bi kulturni život Prijedora učinili sadržajnijim i raznovrsnijim.

Iz izvidničke organizacije

U utorak 24 avgusta ujutro stigla je u Banju Luku grupa izviđača Bos. Krajine na povratku sa Boračkog jezera, gdje je provela 20 dana u Srednjoj izviđačkoj školi. Grupa je sačinjavala 10 izviđača iz Banje Luke, 3 iz Prijedora, 1 iz Sanskog Mosta, 1 iz Bosanskog Novog i 1 iz Bihaća. Ova grupa završivši školu stekla je pravo na priznavanje druge zvijezde, a sa tim i na čin načelnika čete ili voda. Školu su pohađali predstavnici iz svih organizacija naše Republike, ali se grupa iz Bosanske Krajine pokazala najboljom i na ispitima svi su ocijenjeni sa vrlo dobrim i odličnim.

Sa početkom nove školske godine u odred izviđača osjeća se veća živost i društvene prostorije su oživile. Vode se razgovori o uspjehu u izviđačkoj školi, o doprinosima na logorovanju, a najviše se diskutuje u obnavljanju ra-

da po vodovima za vrijeme školske godine i o pretstojećoj godišnjoj skupštini, koja će se vjerovatno održati koncem mjeseca septembra ili početkom oktobra. Ovogodišnja skupština treba da bude smotra izviđačkih organizacija, jer će istoj prisustvovati predstavnici organizacija iz Bosanske Krajine i Saveza izviđača.

Određ priprema da odmah poslije skupštine oformi klub brđana, jer u gradu i kod starijih drugova vlada interes za rad u organizaciji. Računa se da bi već sada ovaj klub mogao da broji 50 članova prema interesovanju koje postoji.

Ove godine naročita briga će se posvetiti proširenju organizacije među radničkom omladinom, jer za to postoje i svi uslovi. Postojeći vod »Radnik« sa Industrijske škole spada među najbolje vodove u odred.

S.

Nagrađen 21 učitelj u Srezu gradiškom

Za izvanredno zalaganje kako Kostovića. Nema seljaka u selu, u školi za dobar uspjeh sa dje-koji je pozna uću Ljubu i koji com đacima tako i na vanškolskom radu u selu u društvenim organizacijama i opšte prosvjetnom radu u selu. Narodni odbor sreza Bos. Građiška nagradio je novčanim nagradama 21 učitelja a 8 pisanim pohvalama. Školski odbor sela Dragelji sam je sakupio novac u selu i nagradio svog učitelja Milutina Kneževića, novčanom nagradom za uspjeh u školi sa djecom kao i za rad u selu. Od nagrađenih učitelja treba istaći za naročito zalaganje Ljubu

sa nim ne saraduje, jer je uočeno manje i neumoran, te ih upozna je i političkoj situaciji, o savremenom načinu obradivanja zemljišta itd. Drug Kostović je pravilno shvatio poziv učitelja na selu, stoga ga mještani i vole i ne bi im bilo po volji ako bi bio primješten njihov ućo iz sela. Nda'imo se da će biti još veći broj onih koji će se ugledati na ovog učitelja i pravilno shvaćiti izvršiti svoj zadatak na selu, za prosperitet i preobražaj sela.

ISKUSTVA DRUGIH OBOGATILJE ŽIVOT I RAD NAŠIH OMLADINSKIH ORGANIZACIJA

Na omladinskom seminaru nedavno održanom u Zadru, na kojem je prisustvovalo preko 130 omladinskih rukovodilaca iz cijele zemlje, moglo se izvući dobrih iskustava o radu organizacije Narodne omladine. Moglo se vidjeti da su pojedine organizacije daleko otišle u svome radu i metodi rada. To se naročito vidi iz iskustava organizacija Slovenije, Srbije i Hrvatske.

Kroz izlaganje drugova iz pojedinih SK NO i člana Presejedinštva IK NO Slovenije, moglo se vidjeti da je pitanje kulturno prosvjetnih omladinskih društava najbolje riješeno kod njih. Dok se kroz diskusiju često postavljalo kao problem materijalna baza za izdvajanje kulturno prosvjetnih omladinskih društava u ostalim krajevima Slovenije su uspjeli da kod njih to nije problem, jer društva organizovano

postoje pri preduzećima i radničkim centrima, pa ih pomazu preduzeća u pogledu finansijskih sredstava. Preduzeća su u neku ruku pokrovitelji KPD i ono u svom budžetu planira izvjesnu sumu poća za pomoć društvu. Bilo bi dobro da i mi formiramo omladinska kulturno prosvjetna društva pri preduzećima i fabrikama, da se preduzeća i fabrike prime pokroviteljstva omladinskih društava i da mu daju i pruža materijalnu pomoć. Ovo bi bilo dobro i iz razloga što hemo tako uključiti veći broj radničke omladine iz dotičnog preduzeća i fabrike.

Diskutovano je i o programima kulturno prosvjetnih društava, jer oni često ne odgovaraju. Neke drugovi iz Hrvatske dali su prijedlog da, se takva društva rasformiraju, a mjesto njih formiraju jača centralna društva, ali većina dru-

gova nije se složila sa ovakvim mišljenjem. Nije pogrešno formirati centralna omladinska društva. To je dobro, ali ne treba rasformirati zbog nek oskoda postojeća omladinska društva.

U Sloveniji najveći broj omladina i omladinski obuhvata je u dobrovoljnim korporacijama društva. Ova društva postoje i u gradovima i u selima. Gde na dobrovoljnoj bazi i kroz njih se okuplja dobar broj omladine.

Za oživljavanje rada u omladinskim organizacijama u NR Srbiji počeli su praktički organizovane zborove NO s dva tri sreza na jednom mjestu, radi zbližavanja omladinskih organizacija. Oni teže da oni zborove pređu u tradiciju. To su veći uspjehi na nekoliko česta. Na primjer da sada sama omladina obogaćena kada se zbor organizuje sa manjom organizacijom dolazi i iskuplja se na mjestu

zborovanja. Pitanje opštinskih zborova takođe se praktikuju u više mjesta vezanih za neki istorijski datum iz NOV-e. I u Sloveniji praktikuju organizovane omladinskih festivala koji traju sedam dana. Na festivalima nastupaju kulturno-umjetnička društva sa programima, fiskaleturim takmičenjima i dr.

Nešto o fiskaleturi.

Fiskaletura je jedan od važnih faktora u nasitjanju naših mladih ljudi, ali najviše naša postojeća registrovana društva koja se bave raznim granama fiskaleture nisu uspjela da okupe oko sebe neki broj omladine koja bi se bazirala fiskaleturnom djelatnošću. Zato se počelo sa radničkim igrama najprije u Hrvatskoj a zatim i u ostalim našim republikama. Radničke igre su se pokazale kao dobre, pa su oko sebe obuhvatile veći broj omladina, omladinski i radnički. U velikim fabrikama i preduzećima, praktikuje se čak i fiskaleturno natjecanje između pojedinih pogona za prijetstvo fabrike ili preduzeća. Savo Todorović

ZASTOJILI NAPREDAK?

ZAPAZANJA O KULTURNOM ŽIVOTU NA BOSANSKO-NOVSKOM SREZU

Došli su tanki bičevi kiše dobovali po gradskim krovovima pokušavao sam da se orijentiram u labirintu polugradskih zbijanja. Zapravo, riječ je o jednom ni malom ni velikom gradiću naše Krajine. Istina, on ima svoju obilježja i specifičnosti. Ima svoje tradicije i političke i kulturne. Međutim, to ne primjećuje posjetilac sa strane, a i mještani kožu »životari« . Radi čega je takvo stanje? Šta je uslovlilo pasivizaciju većeg dijela intelektualaca u Bosanskom Novom, pa čak dovelo i do toga da jedan dio usmjeri svoju djelatnost u pogrešnom pravcu?

KUDA IDEMO ...

Imamo kulturno prosvjetno društvo — kažeće vam isto tako neko od mještana. Ali, šta radi taj kulturni kolektiv? Ništa više ne treba da pitate. To je dovoljno. Jer, činjenica je da na ovakvo pitanje ne čete dobiti odgovor. Zato sam isto pitanje postavio i jednom od prosvjetnih radnika. Njegov odgovor se sveo: društvo ima dramsku sekciju koja je u pretekloj godini uspjela da da dva dramska djela. Od toga jedina jednočinka. Uspjeh?

A ostalo — pitam ja?

Pa, veli on, ostale sekcije ne rade. Nemamo stručnjaka.

A kakav vam to stručnjak treba?

Eto, herojoča. Treba nas razumjeti, naši ljudi nisu muzikalni, pa je veoma teško s njima. Pokušavali smo da pokrenemo i oživimo, da razdramamo, te naše lokalne »duhove«, ali nikako ne ide!

Međutim, stvar je mnogo ozbiljnija nego što to na prvi pogled izgleda. Nemamo prostora. Nemamo stručnjaka. Nedostaju nam potrebni instrumenti. Šta da radimo sa ovim ili onim? Stalno u društvu postavljaju pitanja koja se ne bi mnogo razlikovala od ovih. I još jedno. Finansijski efektni nam nedostaju. To je najglavnije — kažu mnogi.

Izgleda, a tako na kraju i ispadne, da se jedan dio lokalnih rukovodilaca oslanja na činjenicu da nemaju dovoljno raspoloživih novčanih sredstava za pokretanje neke šire akcije, a to je dovoljno, bar po mišljenju mnogih, da se odustane i od onoga što bi se moglo provesti u okviru postojećih mogućnosti. Kako inače objasniti neaktivnost koja se jasno vidi na svakom mjestu, ukoliko je riječ o kulturnim problemima u ovom gradiću. Unazad nekoliko mjeseci u mjestu se nije desilo ništa što bi zainteresovalo kulturnu radnoznalost, izuzev jednog Novljanana. Ni jednog gostovanja, ni jedne priredbe u divnom Novskom parku. U mjesto već nekoliko mjeseci nije došao ni jedan predavač da održi predavanje sa nekom određenom temom.

Kuda navečer izći? Kako iskristiti slobodno vrijeme da to bude povezano s praktičnim i korisnim? To su pitanja koja se neodoljivo nameću u Bosanskom Novom. Jedino bioskop radi neumorno. Zato je razumljivo što kod građana svaki film koji dođe izaziva veliko interesovanje.

Ako reporter piše o nekom mjestu obično pronalazi više pozitivnog i time počinje svoj napis. U ovom slučaju toga nema. Zašto? Možda radi toga što u stvarnosti toliko pozitivnog nema u Novom, što bi kao prolazniku — reporteru omogućilo da sagleda onaj drugi dio stvarnosti. Pred očima se pojavljuju, pretežno one slike, koje bude osjećaj nelagodnosti. Možda zato što u nama, iako u potsvijesti, potenciramo osjećaj odgovornosti za ono što nismo učinili. To je i u kojoj bi mogle doći do izražaja,

izmjene iskustava sa drugim mjestima ili je to jedan od zaostataka primitivističkih shvatanja da je sve bolje što dođe sa strane?

SELO — GRAD ...

Nije na odmet spomenuti aktivnost na selu koja se donekle razlikuje od one u gradu. Istina, ovdje su nosioci te djelatnosti i takođe prosvjetni radnici, radi čijeg se odsustva u ljetnim mjesecima stvara mrtva sezona, koja mnogo škodi ravnomjernom razvitku prosvjetne djelatnosti. Onda, taj rad na selu organiziran je više po sopstvenim nahođenjima i prepusten samoinicijativnom djelovanju prosvjetnih radnika bez ikakve pomoći sa strane. Prosvjetni radnici na selu su većim dijelom prepušteni sebi. Učitelji istupaju kao predavači, a

mladim ljudima ako žele da se bave ovom ili onom granom kulturne djelatnosti. Jasno je, da se rad neće nikada pokrenuti kada se sve posmatra kroz prizmu dinara, kao da je on najvažniji faktor u svemu. U prosvjeti nam kažu da je potrebno izgraditi kulturni dom, zatim Dom kulture, a šta je učinjeno u tom pravcu? Za sada ništa — odgovaraju nam faktori — jer se realizaciji ove zamisli namjerava pristupiti tek u narednoj i idućih godina. Omladina zato i sada ostaje bez prostora za okupljanje. Ako ne na kulturnom omladina u Novom je sad aktivna na fizičkom polju. Radne akcije su skoro svakodnevnice. A to će se jednog dana osvetiti. Jer, omladina traži od organizacije da joj omogući razvitak i forme kulturnog života u kojima bi mogla doći do izražaja vitalnost mladog duha. U Novom se ne može kazati da je u tom pravcu mnogo učinjeno. Zato lako objasniti ispad koji se nedavno odigrao na nogometnom igralištu.

Nekoliko omladinaca izlazilo je uveče u kopacim gaćicama, a čak i bez njih da igraju nogomet. Ostalo se desilo pred sudijom za prikrivanje. Sa osam do deset lina zatvora kažnjavi su neki. Zar je to bilo potrebno?

U svemu ovom karakteristično je, da su krivci većim dijelom bili viših škola — studenti. Mjesto da su ferije proveli na radu u nekoj od društvenih organizacija, oni svoju djelatnost usmjeravaju u ovom pravcu.

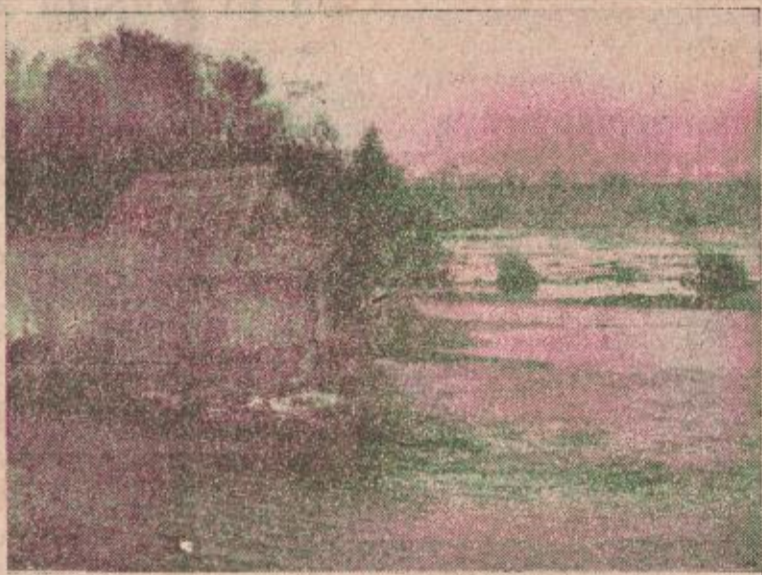
Činjenica je, da već dio učitelja svoju djelatnost u školama na ferijama razvija da krajnja granica. Međutim, to se ne bi moglo reći za ove učenike koji odu na teren u svoja mjesta. Veći dio se pasivizira. Jedni kažu da ferije treba da maksimalno iskoristiti i da je zato u tom vremenu svaki rad suvišan. Ali, ima i drugačijih mišljenja. Jedan član omladinskog komiteta kaže: Omladinske organizacije u školama mogle bi zahtijevati od svojih učenika da donesu potvrde kada se povrate sa ljetnjeg raspusta iz kojih bi se vidjelo u kojoj je organizaciji Narodne omladine učenik radio. Ovakav način provjeravanja aktivnosti svo-

jih članova, aktiv bi mogao veoma uspješno provesti na svakoj školi ili fakultetu. Da li je to opravdano?

Do koje granice sve može ići nebriga za uslove pod kojima živi omladina ilustrira i ovaj slučaj. Nije to bilo davno i u Novom je davana svečana akademija. Poslije programa najavili su ples i orkestar je počeo da svira. Ali, gledaj čuda. Ugostitelji koji su držali bank u parku gdje je bila priredba ova priredba, odbili su da daju dozvolu da se razmaknu stolice kako bi se ploča za ples oslobodila. I tako su mladi cijelo veče slušali blage melodije tanga, živi takt valcera, a nisu mogli plesati. Jasno, finansijski efekat za kojim je težio vlasnik ugostiteljskog objekta suprostavio se željama omladine. A granika nije jedini način organiziranog kulturnog i zabavnog života omladine. Široke su i neiskorištene mogućnosti koje stoje pred omladinom Bosanskog Novog.

Iz razgovora sa drugovima iz omladinskog komiteta može se naslutiti da postoje izgledi da će se kulturno zabavnom životu omladine u narednoj godini pokloniti mnogo više pažnje. U tom pravcu poduzete su i neke mjere. Evo, u Bosanskom Novom ima veoma lijepa čitaonica koja dosada nije bila iskoristena. Sada će Savjet za prosvjetu postaviti bibliotekara — profesionalca koji će voditi ovu biblioteku. Pored toga, biće nabavljeno i nekoliko stotina novih knjiga. Obzirom da je ovo mjesto u koje omladina, pored bioskopa, rado zalazi, onda je razumljivo radi čega je ova mjera bila neophodna. Možda će se nešta učiniti i na organiziranju izleta. Činjenica je da postoje idealni uslovi za izlete i organiziranje vikenda u Solitu i Plivicama. Dobre saobraćajne veze u svim pravcima i to omogućavaju. Ovdje misle da malo više živosti kod riješavanja ovakvih pitanja ne bi bilo na odmet. Prije svega, jer postoje uslovi, a i mogućnosti za organiziranje rada koji bi počivao na široj osnovi, obuhvatajući ujedno i veliki dio omladine ovog srezu.

Duško Momčilović

Motiv iz okoline Bosanskog Novog

normalno i na svome mjestu. Ali ne kod svih. Do takvog zaključka bi došli ako promatramo rad nekih društvenih organizacija u Bosanskom Novom. Uzmimo na primjer: Udruženje profesora i nastavnika koje nije opravdalo svoje pravo na opstanak. Ukoliko bi stvar usko posmatrali ograničavajući se pri tom samo na djelatnost unutar udruženja onda bi stvar stajala sasvim drugačije. Međutim, činjenica je da ni ovo udruženje, pa ni ostala, nisu skoro ništa doprinijeli oživljavanju kulturne djelatnosti i života na terenu srezu. Intelektualci nisu u ovu sredinu unijeli atmosferu kulturnog previranja i kontrasta. Rad se svoo na povremena predavanja. A ostalo? O nekoj drugoj aktivnosti ne bi mogli govoriti.

Isto takovo stanje vlada i na Narodnom univerzitetu koji je u zadnje vrijeme potpuno neaktivan. Kako objasniti višemjesečni »mrtvi« periodu u kome nije održano ni jedno predavanje? Uostalom, i tematika koju je Narodni univerzitet postavljao u svoj program nije bila sretno odsabrana. S tim se slažu i drugovi iz Savjeta za prosvjetu Narodnog odbora. Pored tematike, koju predavači nisu znali iskoristiti u datim trenucima, odnosno u vrijeme njihove aktuelnosti, može se zamjeriti mnogim predavačima i to, što predavanja nisu bila solidno pripremljena. To nam najbolje govori ovaj slučaj. Narodni univerzitet je po nekoliko puta organizirao predavanja sa određenom temom koja nisu imala dovoljan broj posjetilaca pa su radi toga odgađana po nekoliko puta da bi se na kraju jedva provukla. A kada je organizirano predavanje jednog profesora sa strane, onda nije bilo potrebno plakatiranje ni agitacija, jer je zala i onako bila puna. Možda nam ovo ukazuje na jednu sadržajnu formu,

zatim i kao aktivisti u mnogim akcijama koje pokreće Socijalistički savez radnog naroda ili organizacija Narodne omladine. Za mnogo rada i kulture na selu bi se moglo zahvaliti organizaciji Narodne omladine. Njena djelatnost je bila plodna, iako većim dijelom na izvođenju radnih akcija na izgradnji škola ili pak kod izvođenja priprema za Sresku smotru koja je uspjela. Ali, od sreske smotre prošlo je dosta vremena, a od tada nije skoro ništa učinjeno da se rad ne zaustavi, odnosno da ne dođe do njegovog zaniranja. Sada pred početak nove školske godine moraću se ponovo početi od okupljanja mladih do njihovog aktiviziranja u izvršavanju zadataka koji stoje pred organizacijom, a do toga je veoma dugačak put. Jer, kada se već jednom zapusti ili dođe do stagnacije kulturnih stremjenja koja nas vode određenom cilju, onda je veoma teško vratiti se na isto, odnosno privoljeti ljude, da sa istim članom i voljom pridu pošlu na kome su već iskušali svoje snage, a posao nije urodio očekivanim plodom. Ovakvo jednostrana djelatnost spustavala je pozitivne snage i omogućavala im da dođu do izražaja. Pogotovu, ako je riječ o mladim ljudima. A oni imaju ambicije i to dokazuju svakodneвно i na svakom mjestu. To je pohvalno, ukoliko stremjenje i previranja, koja se odigravaju u dušama tih mladih ljudi ne bi bila usmjerena u pogrešnom pravcu. Ali i to se dešava...

GDJE JE OMLADINA ...

U kulturnim društvima u Novskom srezu nema dovoljan broj omladine. Ona se ne odaziva na saradnju u ovom ili onom pogledu. Tako odgovorite vam na pitanje — Gdje je omladina? U stvari, šta je učinjeno i kakve sve mogućnosti stoje pred

АКЦИЈА МЛАДИХ

Trebalo je da prođe prilično vremena da mladi ljudi vide da i oni moraju biti pokretači kulturnog života omladine. Izgleda da je ova godina bila prekretnica u kulturnom životu omladine našega grada. Pokretnost je omladinski list Bosanske Krajine »Mladi Krajinjnik«, osnovan Klub mladih pjesnika, a ovih dana počeo je sa radom i Dramski studio omladine Baša Luke. U pripremi je otvaranje izložbe mladih slikara Bosanske Krajine. Sve ovo oživljaje i učiniće život mladih radnika, studenata i baša lepšim i sadržajnijim.

Već je izvršen prijem članova u Dramski studio. Primljeno je oko pedeset omladinaca i omladinki i većina kandidata je potpuno zadovoljna. Stručno rukovodstvo, zajedno sa članovima, imaće da uloži mnogo truda da se kod mladih ljudi, koji su već igrali, odstrane opoštavanja i klinički nakalemljeni pedagoški radom u nekim dramskim sekcijama. Članstvo studija sačinjavaju većim dijelom mladi radnici i radnice. Kad se vrate sa Ferija haći, u studiju će biti okupljeni svi oni koji žele i vole dramsku umjetnost. Za vrijeme raspusta studio će, pozivajući studente, Bašaluci. Svaki dan dolaze omladinci ko-

ji žele da se uključe u rad studija, a bili su sriječeni da prisustvuju prijemnom ispitu.

Osnovna razlika između Dramskog studija i dramskih sekcija je što će studio, osim spremanja dramskih predstava i recitacionih večeri, održavati predavanja iz dramske umjetnosti, a posebno tečaj elemenata glume. Diskusije među članovima, kritike pozorišnih predstava, analize dramskih djela proširuje obrazovanje članovi studija. Većina stručnog rukovodstva sačinjavaju članovi Narodnog pozorišta — reditelji i glumci. Oni će prvi put imati na okupu najtalentovanije mlade ljude, čime će im u mnogome biti olakšan rad. Pored toga osigurani su i materijalni uslovi. Studio već ozbiljno radi — sprema se jedna predstava a druga je u pripremi. Održava se kurs recitacije, a održaće se i jedno kamerno veče.

Ako svi zainteresovani ozbiljno схвате ову акцију успех ће бити задовољавајући. У даљој перспективи, Dramski studio има за циљ да прерасте у оmladинско позориште.

X. C.

БАШАЛУЧКЕ
СВАКИ ДАН ДОЛАЗЕ ОМЛАДИНИ КО-М-О-В-Е-Н-И-Ц-Е

Park u Bosanskom Novom

Počela je izgradnja poslovnih i stambenih prostorijskih

Narodni odbor Mrkovićićkog sresa, imajući u vidu stambenu krizu u martu mjesecu ove godine donio je odluku da se sve prostorijske, koje su namijenjene isključivo za stambene svrhe, a u njih su smjštene kancelarije i poslovne radnje, imaju u roku od 6 mjeseci povratiti njihovoj namjeni. Ova odluka već se sprovodi u djelo. Neke preduzeća iseljena su u prostorijske namijenjene za njih, a druga taj

problem rješavaju izgradnjom novih poslovnih prostorijskih. Radni kolektiv građevinskog preduzeća „Graditelj“ donio je odluku da dobrovoljnim radom svojih članova izgradi nove poslovne prostorijske. Građevinski radovi na ovoj zgradi otpočeli su 8 augusta, a predviđaju da je potpuno dovršene do 15 septembra ove godine. Idućeg mjeseca u njoj će biti osposobljeno 11 prostorijskih sa salom za sjedni-

ce. Ovo preduzeće se razvilo u radni kolektiv sa 400 radnika i službenika koji uspješno djeluje. Takođe će i metalno-prerađivačko preduzeće „Metalac“ riješiti pitanje poslovnih prostorijskih izgradnjom nove zgrade, za koju već vrši opsežne pripreme.

Jedan broj građana pomoću kredita takođe gradi nove stambene zgrade. Na prvi pogled izgleda da će se i na ovaj način u znatnoj mjeri u Mrkovićiću ublažiti stambena kriza. Ali situacija je drukčija. Većina ovih ljudi uglavnom stanuje u ruševnim kućama, a neki već upotrebljavaju materijal sa starih kuća. Zbog toga će se stambena kriza znatno ublažiti, ali će se izgradnjom ovih kuća ublažiti izgled grada, jer svakodnevno umjesto drvčara, niču nove, ukusno građene, kuće.

POČELA IZGRADNJA DOMA KULTURE

U Mrkovićiću Gradu, poslije dužih priprema, otpočeli su građevinski radovi na izgradnji Doma kulture. Tehnički elaborat je već izrađen i odobren od Projekatorskog biroa u Sarajevu. Prema projektu ukupna površinska izgradnja doma iznosiće 2.060 kvadratnih metara, sa predračunskom sumom od 70 miliona dinara. Građevinske radove na domu izvodi građevinsko preduzeće „Graditelj“ iz Mrkovićićkog Grada.

Izgradnjom ove zgrade, koja će biti duga 62 i široka 23 metra, sa urebajama i prostorijskama za društveni rad (pozorišnom salom, kino salom, čita-

onikom, prostorijskama za društvene organizacije itd.), znatno će se ublažiti izgled grada. I ne samo to. Time će se takođe, što je glavno i osnovno, stvoriti mogućnosti za razvijanje kulturnog društvenog i zabavnog života u gradu.

J.

Radivoj Jarić

PREDAVANJE NARODNOG UNIVERZITETA SLUŠALO PREKO 2.000 SLUŠALACA

Organizacijom i pripremanjem popularnih predavanja Odbor Narodnog univerziteta u Mrkovićiću Gradu znatno je u posljednje vrijeme podigao svoj ugled u gradu.

Samo za posljednja dva mjeseca u gradu je predavanja Univerziteta slušalo preko 2000 građana. Naročito su bila dobro posjećena predavanja: »O atomskoj energiji« — koje je držao ing. Jeremić iz Instituta za nuklearnu fiziku, zatim »Bosna i Hercegovina kroz djela naših pisaca«, »Značaj Balkanskog saveza« i »Neki međunarodni događaji«. Ovo posljednje predavanje održao je Veljo Budimir, novinar »Tanjuga«. U gradu se znatno osjeća oživljavanje rada ove ustanove, ali u selima je skoro i nezapažen. Radi toga Odbor će u nastupajućoj jesenjoj i zimskoj sezoni morati mnogo više proširiti svoju djelatnost na selo.

R. J.

NESRETAN SLUČAJ U SANSKOJ SUMI »GRADINA«

Zemljoradnik Suljo Zukić iz Sanskog Mosta otišao je sam u drva u Sumu »Gradina«. Po povratku spuštajući se punim kolima niz stranu kola su se prevrнула i Zukića pritisla uz bukavu, tako da je na mjestu ostao mrtav. Ovakvi slučajevi su rijetki, jer drvvari ovog kraja ne običavaju da pojedinačno odlaze u drva, nego grupno, te se tako međusobno ispomažu.

Spriječen je požar u jajačkim šumama

Neдавно je izbio požar u Jajačkim šumama (na granici Jajce — Glamoč) koji je zahvatio površinu od 40 hektara zemljišta. Odmah su poduzete sve mjere za sprečavanje i organizovan je štab za mobilizaciju stanovništva za odbranu šuma od požara, obzirom da se požar nalazio među velikim kompleksima šuma. Izvršena je mobilizacija stanovništva sa opštinskih područja Janja, Šipova, Jezera i Vinca, a i radni kolektivi »Elektrobosne«, »Hidrogradnje«, Šedinca i Uprave puteva. Čak su pozvani i vatrogasci iz Banje Luke, iako je mjesto požara udaljeno preko 100 kilometara. Nije im bilo teško pješacići preko 18 km, i njihov zamor se nije osjetio. Ostavili su lijep utisak kod stanovništva i zaslužuju svaku pohvalu. Vatrogasci iz Banje Luke su u mnogome doprinijeli konač-

nom gašenju. Na mjestu požara se nalazio čitavo vrijeme i predsjednik SNO-a Stipo Bilan. Uspostavljena je telefonska veza, organizovana su dežurstva u svim opštinskim odborima i organizovana ishrana učesnika na mjestu požara. Naročito je oštećena mlada šuma koja je porasla po starijim panjevima i neki dijelovi stare šume. Da se na vrijeme nisu poduzele sve mjere moglo je biti daleko veće štete. Uzrok požara nije poznat. Sumnja se da su šumu nepažnjom zapalili stanovnici koji prikupljaju maline jer je agflacija sprečena putem letaka iz aviona tako da se u šumi i noćivalo i vatra ložena i moglo je doći do požara jer je udaljena šuma u koju ne zalazi niko drugi, a bogata je sa malinama.

Milan Jeftić

Da bi izbjegli saobraćajne nesreće

Jedan od velikih problema, svakog velikog grada je sigurnost saobraćaja. Evo šta pokazuje samo letimičan pogled na saobraćajne nesreće unazad nekoliko mjeseci. Na primjer: Prošle godine kamion preduzeća Ugoštitelj pregazio je dijete u Bojica Hanu. U januaru o. g. autobus preduzeća »Autoprevoz« pregazio je dvoje djece od kojih je jedno našlo smrt. U Budžaku pored ulaza u kasarnu V. P. 1232 vojni kamion je pregazio jednog radnika preduzeća »Krajina«. Na ulazu u grad 7 VI 1954 godine tenk je pregazio takođe jedno dijete. A ovakvih primjera nažalost ima dosta.

Zbog ovoga nije ni čudo što se već duže vremena članovi Automoto društva i pojedini građani obraćaju svojoj upravi sa molbom da kod Sekretarijata za unutrašnje poslove intervenišu da organi saobraćajne policije budu energičniji u borbi protiv kršenja saobraćajnih propisa od strane pojedinih građana, najvećim dijelom djece koja su prepuštena ulici, a naročito na cesti Banja Luka — Gornji Šeher i Banja Luka — Budžak. S druge strane sve su češće pojave opravdanog protesta građana na pojedine nesavjesne šofere. Gdje leže uzroci ovome problemu? Po našem mišljenju i na jednoj i drugoj strani, pa i na trećoj — kod saobraćajnih organa.

Evo za to samo nekoliko primjera. Nije rijetka pojava da pojedini šoferi voze putnička kola brže kroz grad nego što je dozvo-

ljeno na otvorenim cestama a takav je slučaj i sa šoferima koji voze kamione. U ovome imaju prednost vojni šoferi koji u saobraćajnim nesrećama našeg grada (zbog brze vožnje, nepoštivanja saobraćajnih propisa, vožnje nepropisnom stranom itd.) dijele prvo mjesto sa civilnim šoferima.

Na putu Banja Luka — Gornji Šeher svakodnevno možete vidjeti djecu koja se igraju nogometa po sredini ulice, pored ovoga namjerno podbacuju pred vozila granje i kamen ili čak loptu kojom se igraju da bi omeli šofera. Ovo djeca čine neznačajni kakvu posljednicu mogu da izazovu, dok ovakve i slične igre nanose velike poteškoće kad moraju poslije toliko prevaljenih kilometara vožnje da misle i naprežu živce da li će koje dijete naći smrt pod njegovim vozilom. Smatramo da je ovo jedan od najvećih propusta naših roditelja, građana koji u prolazu ne opominju ovu bezazlenu djecu.

Pored ovog, vrijeme je da se jednom oguliše i saobraćajni stočnici zaprega, naročito pazarnim danom. Potrebno je produžiti energičnije mjere protiv onih seljaka koji često voze po dvoje pa i troje kola uporedo i zakrče cijelu cestu. Na saobraćajnim organima leži odgovornost za sve ove propuste, a na društvenim organizacijama, roditeljima, školama, pa čak i na pionirskim organizacijama leži odgovornost da učine ono što saobraćajni organi svojim mjerama ne mogu učiniti — podići odgovornost naših građana.

TEŠKA ISTINA

Zove se Anđelko Tomić. Otac mu je poginuo kao partizan u borbi kod Travnika. Majka mu se preudaje i on ostaje na izdržavanju kod svog strica. Od tada počinje njegova tragedija.

Po svemu izgleda da je stricu bilo dosta brige za ovog dječaka jer je odlučio da ga da nekome na zant ili kao radnu snagu. Početkom ove godine stric je sa malim Anđelkom otišao u Mrkovićić Grad i tamo se pogodio sa Ivom Stipićem, bivšim trgovcem, da ovaj uzme sebi Anđelka da mu čuva stoku s tim da kao protuuслугu ima dati jedan metar kukuruza Anđelkovom stricu a njemu da kupi u toku godine jedno odijelo.

Poslije izvjesnog vremena traovac Stipić prebacio je maloga Anđelka u Banja Luku da tamo čuva 30 komada ovaca. Tu je i njegova žena sa kćerkom. Dječak spava u kuhinji pod stolom na komadu vreće. Za ovcama ide svaki dan

bos. U svojoj čobanskoj torbici nosi samo po jedan komad crnog i tvrdog hljeba. Ovakav hljeb peku samo za njega i to svaki peti ili šesti dan. U kinu nikada nije bio. Čak ni na ovogodišnji vašar nisu ga pustili. Neosmišljen je. Veoma rijetko mu gazdarica dozvoljava da se opere. A kad ovce ne daju dovoljno mlijeka onda je i za to kriv mali Anđelko.

U julu je Anđelko krišom otišao u Biro za posredovanje rada odakle su ga uputili u Narodni odbor. Tamo su mu obećali da će tražiti njegove podatke sa terena a on neka se navrati za 15 dana. Nije otišao jer mu gazdarica ne dozvoljava. Kada su ga upitali koji je zanat najviše volio da izučava on je kazao: »Najviše bih volio da budem mašin bravar«. Možda će se Anđelku jednog dana ispuniti želja. A do tada bio bi red da se neko pobrine za ovo dijete — ratno siročić.

V. Kršmanović

Kako je Austrija vršila izbore narodnih poslanika u Bosansko-hercegovački sabor

Da bi izvršila obećanje o »zavođenju reda i zakonitosti«, o donošenju ustava i uspostavljanjem Sabora »sa slobodnim i samostalnim odlučivanjem« Zemaljska vladavina Bosne i Hercegovine, odnosno njen glava Varesanin objavio je ustav, izborni zakon i još nekoliko zakona sa ustavnom snagom, koji su rađeni u kancelarijama gospodina Varesanina, pregledani, mijenjani i dopunjavani u Beču i Pešti i konačno »u ime cesara« — kraljevskoga veličanstva cara i kralja Franje Josipa podareni narodu Bosne i Hercegovine. Na osnovi toga ustava i izbornog zakona, u čijoj izradi nije učestvovao narod, niti narodni predstavnici, raspisani su prvi izbori za Sabor Bosne i Hercegovine od 18 do 28 maja 1910 godine. Izabrana su 72 poslanika, a na osnovi ustavnih propisa ušli su bez biranja u Sabor još dvadesetorica vjerskih poglavica, predsjednici Trgovačke i Advokatske komore i Vrhovnog suda, i gradonačelnik grada Sarajeva. Imenovanje ovih sigurnih i pouzdanih

vladinih ljudi u bosanski Sabor nije toliko interesantno koliko je interesantna način biranja onih ostalih poslanika koji su ušli po »slobodnoj volji i odluci naroda Bosne i Hercegovine?«

Prije svega biranje je vršeno strogo po vjerskoj podjeli i vjerskom ključu. Austrija je naročito podržavala vjersku podvojenost naroda Bosne i Hercegovine, jer je na toj podvojenosti mogla lakše da vida svoje račune i interese i da sprovodi svoje daljnje planove.

U okviru vjerske podjele bile su tri takozvane izborne kurije: 1) veleposjednici, privrednici i intelektualci sa fakultetskom spremom,

2) lista građanske kurije,

3) lista seoske kurije.

U prvoj kuriji 399 veleposjednika koji su plaćali preko 144 krunne zemljarine birali su 5 poslanika. To su bili muslimani. Srednji posjednici, trgovci i ostali privrednici, koji su plaćali preko 500 kruna izravnog poreza, kao i fakultetski obrazovani bi-

rađi birali su ukupno 13 poslanika. Od tih 13 poslanika pravoslavni su birali 8, katolici 4, a muslimani jednog. Prema tome u prvoj biračkoj kuriji izabrano je ukupno 18 poslanika i to: 8 pravoslavni, 6 muslimana i 4 katolika.

Druga ili građanska kurija birala je 20 poslanika i to: 9 muslimana, 5 pravoslavni, 5 katolika i 1 jevrejina.

Vaso Gajić

U trećoj kuriji, koju je sačinjavalo 85% sveukupnog stanovništva, birano je svega 34 poslanika. Od njih su pravoslavni birali 18, muslimani 8, a katolici 7. Kao poslanički kandidati za građansku i seljačku kuriju mogao je biti kandidovan svaki birač bez obzira na zanimanje ako je navršio 30 godina i ako uživa sva građanska prava.

Tako su pravoslavni imali u Saboru 31 biranog poslanika, muslimani 24, katolici 16, a jevreji jednog; Ukupno 72 poslanika.

Žene su imale pravo glasa samo u prvoj kuriji, ako su plaćale određenu visinu poreza. One nisu morale direktno glasati nego su mogle dati punomoć muškarcu da za njih glasa.

Potrebno je naročito istaknuti one podatke iz kojih se vidi kako je kapitalistička vlast austro-ugarske monarhije smatrala jedna kost građana pred zakonom i kako je prava davala takozvanim višim društvenim klasama, a kako radnom narodu Bosne i Hercegovine.

80 veleposjednika biralo je jednog poslanika,

497 privrednika i intelektualaca jednog poslanika,

2376 građana jednog poslanika, 10203 seljaka biralo je jednog poslanika.

Ovo se odnosilo samo na birače muslimane, obzirom da su veleposjednici bili uglavnom muslimani. Veleposjednici, privrednici, intelektualci i građani glasali su tajno — listićima, a seljaci javno — usmeno.

Izbori su vršeni četiri dana: najprije seljaci, zatim građani, treći dan privrednici i intelektu-

alci, a četvrti dan veleposjednici. To nije bilo uzastopno, nego od 18 do 20 maja 1910 godine. Za poslanika je izabran onaj od više kandidata koji je dobio nadpolovinu većinu.

Kandidovanje su vršile političke — vjerske organizacije. Kod Srba — Srpska narodna organizacija, kod muslimana Muslimanska narodna organizacija i Muslimanska samostalna stranka, kod Hrvata Hrvatska narodna zajednica i Hrvatska katolička udruga. Tako su Srbi imali jedinstvenu listu, a Hrvati i muslimani po dvije kandidatske liste.

Ustav je proglašen četiri mjeseca ranije tj. 20 februara 1910 godine. Do proglašenja ustava nisu bile dozvoljene političke stranke. Tek nakon donošenja ustava počele su se formirati pojedine stranke iako su i kasnije one ostale na vjerskoj osnovi izuzevši socijal-demokratsku stranku koja zbog vjerske podvojenosti nije dobila ni jednog poslanika u Bosanskom Saboru.

Ovako je izgledao parlament okupiran Bosne i Hercegovine i narodno predstavništvo u Saboru. U takvoj nakaradi parlamentarizma i demokratije borio se Petar Kočić za nacionalnu slobodu i za prava radnog naroda.

GRANE SMISLA...

MOŽE LI NAM TO NEKO OBJASNITI?

Otvorena je diskusija...

Mišljenja sam da je članak druga V. Trninića o nadrealističkim pokušajima, objavljenim u »Mladopokusašima, objavljenim u »Banjalučkim novinama«, po svojim opravdan. On me pobuđuje da kažem koju riječ po tom pitanju, to jest o toj apstraktnoj, konfuznoj poeziji. Nisam čitao pjesme iz »Mladog Krajišnika«, ali mi citati koje navodi drug Trninić mi rješavaju na dijagnozu modernističke bolesti.

Stevan Raičković (»Književne novine«):

»Ni prekasno ti ne rekoh čudesnu granu smisla s lišćem u belom suncu...« itd.

Kakva grana smisla? Sta je to »grana smisla? Može li se reći da se smislo grana kao drvo? Ako se smislo može granati, onda se sve može granati. Evo kako: »Na grančici srčice«, »Na peteljci milosrđa«, »Na pupu nježnosti«, »Na čudesnom tučku veselja« — ama kud bi nas to odvelo! Zaista, ovako se poezija obogaćuje neslućenim novim sredstvima. Citiram dalje:

»Sa vitkim stablom i vjetrovom ušlim ko krug pod koru«. Vjetar koji je ušao pod koru kao krug (analogno tome — vjetar koji ulazi pod koru kao romboid, kao trapez). Zašto da ne? Dalje, (pošto mi nije namjera zadržati se samo na Raičkoviću) nekoliko finesa: »Posljednji ugao već gube magle s nesna«, »posljednja ljubav koja se hladno plavi«, »Jedna mi senka pada na čelo, druga na usta« (a treća, četvrta, a peta?) Ne, Raičkoviću je dosta druga što pada na usta, jer — »U plavom lišću već gledam još jednu mladost pusta« Raičkovićeva? »Zeleno jezero ljubavi«. Zaplitavamo slobodno! (»Plava rijeka ljubavi«, »zelenkastu bazen ljubavi«. Što da ne?)

Kad smo već kod »jezera ljubavi«, blizu njega nalazi se i »jezero samoće« — Florika Stefan, pjesma »Bdenje«, »Književne novine«. Citiram:

»Bđim nad jezerom tvoje samoće da slušam umiranje voda. Jedino vode kada umiru, šušte svojim suknjama prozirnim na bezobličnim kukovicama« »Vode obučene u suknje prozirne«, na »bezobličnim kukovicama«?! A onda, zašto ne i (»Sava sa bijelim rukavicama, sa malo zadignutom tegetplavom suknjom«, »Dunav sa sombreroom na glavi i uskim nogavicama u Đerdapskoj klisuri«. Dalje citat: »Prodem li barkom svojih težnji zadrži mjesec na krilu.«

(— Dragi, molim te zadrži malo ovaj mjesec na svome krilu. Ja ću odmah doći, dok se samo malo provozam na barci svojih težnji.

— Draga, stavi mi taj mjesec na grudni koš, od grudnog koša što je grudnji, ili ga okači na granu smisla).

Nego, dosta o tom. Florika završava pjesmu ovako:

»Iz mojih očiju nestaje noć. Noću da kažem: »To. To. To.« Kod B. L. Lazarevića imamo pjesmu »Kamen« (»Književne novine«, 1 aprila). Evo jedne strofe: »Od suza izgore jelenove oči. I oči čovjeka i ugase plamen (kakav plamen?) U očima suze nekad mrak izdube

(Kako? mrak dube?) Ko kapi kiše sur i golem kamen Ako si ti kamen kog kiša

I runi, govorim kamenu svom onda sam ja kamen mnogo kamenja...« itd.

Možda je drug Lazarević kameniji od kamena (sic!), to mu rado priznajem tim više što ga ne poznajem, ali bi me prije neko mogao ubijediti u to da će iduće godine žabe nositi šešire na glavama, nego da je ovo ona prava pravcata lirika.

Davanje ljudskih osobina drveću (naravno drveću), toliko je već otišlo u širinu da već svako drvo u pjesmama ima ruke, noge, kose, stas. Karakterističan je stih:

»Nalaktila se jabuke grana na moje rame« — Todorović Gordana (»Književne novine«), »Naslono hrast koljeno na moje grudice«, »Učepio me bor palcem«. Dajmo, naprijed samo! »Razmišlja jasen o tišini i drži novine u drvenoj ruci«. Dalje citat iz iste pjesme:

»Iako oči čovječije lažu ko rosa pod suncem«.

Bravo! (»Laže ko magla pod bdom«, »Laže ko snijeg na kaldrmi«, »Govori istinu ko voda u bokalu«.)

Citat dalje: »Neću pjesme dan vraćam u krv i ruke, u dvodlan«

To je, uostalom, njena lična stvar. Neću da se miješam u to da li ona hoće ili neće da vrati pjesme u dvodlan. Meni ni u džep ni iz džepa.

»Književne novine« aprila mjeseca. Evo još jednog iz ove škole. On se boji oblaka, Slobodan Galogaža.

»I bojim se, veli on, na oblaku reči zloslutne šapnuti neće.«

Pa šta ako taj neko (ona, mladost?) usudi se i šapne zloslutne riječi oblaku? Kakav je to strah od oblaka? Zar se drug Galogaža zaista boji oblaka! Bre, nek šapne taj neko riječi zloslutne, zar ćemo se zbog toga uznemiravati? Vrijedi li se zbog toga uznemiravati? Ono, moglo bi se, istina, desiti, da taj neko i šapne te riječi oblaku, a oblak da na ulici pre-

poznata druga Galogaža i želeći o-svetu, da kaže:

— Čekaj da ovog Slobodana malo polijem! —

Eccē apstraktna poezija! Ne sva, istina, ali tu smo. U njihovoj smo kući. Nije to krčenje novih puteva, to je zakrčavanje dobrih starih puteva. To je prenošenje teškog kamenja na ledima s jedne gomile na drugu, ne da bi se nešto gradilo, nego tek toliko da bi se nešto radilo (a usput i zaradilo!).

Završio bih, ali ne mogu da preskočim Miroslava Antića »Književne novine« (kao što vidite ja sam zgrabio samo ono što je naletilo na pero, budući da je aprila mjeseca štampano). Pjesma »Balada o nama« (balada o pjesniku i njegovoj dragoj, a ne o narodu kako bi se iz riječi »nama« moglo pomisliti). Citiram:

Ne, ne, ja ne mogu citirati čitavu pjesmu, ali se nadam da su čitaoci »Književnih novina« svakako zapamtili pomenutu baladu, i da je se sjećaju, a neki je od vas vjerovatno i napamet znaju (što je pohvalno).

On govori o tome šta će sve učiniti ukoliko ga draga ostavi i napusti.

»Razbiću, veli on, čelo o bandero. I sva ću pluća izjecati i izjaukati Pokidaću košulju i kožu sa grudi noktina. Sve će kuće ocrniti katranom...«

ŠTA JE NADREALIZAM?

Isto kao što je pozitivna pojava nekoj lista u sredini koja stvara i »kad latentne, neispoljene snage našu svog izraza i oživje«, pozitivno je kada se našu ljudi, koji žele da o jednom obliku kulturne djelatnosti u okviru lista pišu, kritikuju, a pogotovo kad pokušaju usmjeriti ono, što bi se, u nekim trenucima, moglo nazvati stihijom. Samim tim list je, i ako samo donekle, uspio da pokrene stvaranje, borbu mišljenja i ubjeđenja, bez obzira na to da li ima pravo jedna ili druga strana. Mišljenje se moraју kroz te sukobe, sporove ili samo objašnjenja nesхваћеног, iskristal lisati i naći jedno zajedničko prihvatljivo mišljenje. Sporazu mjevanje je, međutim, moguće ako u kritikama ima bar nekih dodirnih tačaka. U članku povodom kojeg pišem ima mnogo tih dodirnih tačaka.

Drug Veselin Trninić, u jednom od prošlih brojeva »Banjalučkih novina« pokrenuo je diskusiju povodom nekih pjesama objavljenih u »Mladom Krajišniku« sa člankom, koji nosi naslov: »Прилог дискусији у борби против надреализма«. Taj napis, iako u mnogim tvrdnjama ta-

javila i teži za anstrahiraњem stvarnosti, a s tim dekadentni pravaц — nadrealizam, koji ne poznaје, niti priznaје, никакве законе и тумачења, које обухватају раније теорије књижевности.

Za ilustraciju uzimmo nekoliko stihova Baske Pope iz zbirke »Kora«, koji nisu baš najmarkantniji:

»Veće nas pod pazuhom nosi Putem koji ne ostavlja trag«.

или: »Дворишта излазе из капија И дуго гледају за нама«.

Исти је случај код Мирослава Антића у збирци »Плаво небо«, коју је издала Матица српска ове године:

»Месец је тупом кривом камом заклао једно вече жуто«.

Ово су примјери изабрани овални, а у нашој посљератној поезији, нарочито у неколико посљедњих година, са мало више труда можемо наћи много боље и апсурдније примјере, у којима је сувишно и глупо тражити смисао и било какву везу са реалним животом и стварношћу. Има и таквих случајева за које се мора патологички више интересирати од теорије књижевности.

Надреализам је нарочито јако истакнут у бесмисленом прозном саставу Љубише Јоцића »На дјевојци кози рози а реп од зумбула«, који је објављен у броју 33 »Књижевних новина«, где »риблин отац сем брка ничег мушког нема«. Чак има и »више него друга женска, две сисе спреда, а трећа између пле-

No, još hajde de ako bi bilo samo to. Ali drug Antić se u svom velikom bolu ne misli zaustaviti samo na tome, On veli:

»I tući ću ljude ako ne nariču kad spomenem tvoje ime...« (draga moja)

Da li su Beograđani ozbiljno shvatili ovu prijetnju, ja ne znam. Ali ja volim što sam malo podalje od Beograda.

Volio bih da sam od onih čitalaca koji brzo čitaju ovakve i uopšte pjesme, te dalje više i ne misle o njoj. Učini im se da tu »ima nešto«. A šta ima? Sta? Tu oni dalje ne idu od tog praga. Opet, s druge strane, milo mi je što nisam ni od onih koji pročitaju i kažu »tu nema ništa«. Ja bih im baš bio »nešto«. Mislim da ovaj uzgredni prikaz za me pozitivno o tome govori.

Da li se tu radi o traženju novih formi kako se većinom označuju takvi pokušaji? Ne, ne mislim da se tu radi o traženju novih formi, nego se tu prije radi o traženju sadržaja, jer ako se složimo u tome da sadržaj određuje formu onda nadrealisti ne traže formu pošto imaju kakvu-takvu formu (ipak su njihovi stihovi uredno složeni jedan ispod drugog kao što se to obično i radi), ali nemaju sadržaja osim ako bezsadržajnost u ovom slučaju ne pretpostavlja sadržaj. Sadržaj je ono što oni mukotrpno

traže a ne nalaze, jer im sav sadržaj pronalaze talenti a njima ostavljaју bezsadržajnost.

To je osnovna koncepcija sa kojom se ja potpuno slažem. To je baza članka V. Trninića. Zelio bih samo da druga Trninića dopunim na jednom mjestu koje on nije dovoljno obrazložio i koje može izgledati ovako i onako. Drug Trninić, naime, zamjera im što oni opisuju žaljenje, smrt, tugu a ne opisuju »mladost, životne radosti, optimizam«, te bi se moglo shvatiti da bi sve bilo u redu ako bi oni samo promjenili tematiku tj. više opisivali svijetle strane života. Ne, ne bi bilo sve u redu ako bi oni samo promjenili tematiku tj. više opisivali svijetle strane života. Ne, ne bi bilo sve u redu ako bi oni samo promjenili tematiku tj. više opisivali svijetle strane života. Ne, ne bi bilo sve u redu ako bi oni samo promjenili tematiku tj. više opisivali svijetle strane života.

Zar znače nešto i netaleantovano napisani stihovi o životnoj radosti i mladosti, kad nas oni ni malo ne uzbuđuju, kao što nas ni malo ne uzbuđuju i ni malo nisu opasni ni ovi netaleantovani besmisleni stihovi o smrti i ništavilu. To što oni pišu da je smrt ustvari nije smrt, njihovo ništavilo nije ništavilo, a ni tmina kako je oni daju nije tmina. Možemo se upitati šta je uvjetovalo da se ovakva poezija širi, ja mislim da je to stvar pomodarstva. Postalo je moderno pisati tako i o tome, kao što je u prošlom vijeku bilo moderno pisati pjesme ljubavne te je svaki poeta pisao samo o ljubavi — ljubav, ljubav, ljubav, beskraјne boli i patnje — a ovano lako im je svaka druga riječ bila riječ ljubav u tim pjesmama bilo je vrlo malo ljubavi a vrlo mnogo kreveljenja. Slično je i ovdje, kod ovih — ništavilo, smrt, tmina — a nigdje ništavila, smrti ni tmine, jer treba biti talentovan da se uinjektivni izrazi smrt, ništavilo, tmina. Još se od svega najviše može kod njih osjetiti ništavilo, i to redovno poslije čitanja tih pjesama. Dalji razlog širenja ovakve poezije je u tome što mi nemamo ni jednog odličnog pjesnika. Nije mi namjera da potejnujem ni vrijeđam, ali tako mišlim. Imamo mi dobrih pjesnika, ali odličnog nemamo, po mom mišljenju. Zadnji odlični pjesnik, po mom mišljenju umro je 1924 godine. To je bio Dušan Vasiljev, po mom mišljenju. Kad bismo mi imali jednog Dušana Vasiljeva svi bi ovi pjesnički sateliti pošli za njim i njegovim idejama, i njegovim formama, a njegovim temama. Čak bi ga toliko oponašali da bi se trudili da istom bojom tinte pišu kojim bi on pisao.

Drugi Trninić veli: »Na takvu diskusiju kao na megdan već su nas pozvali neki mladi pjesnici — početnici i stavili nam do znanja da su i oni počeli u našoj sredini da slave eru nadrealizma.«

Ovo zvuči komično, ali — vrlo dobro je. Znači, očekivati je da će nam neko od njih bar moći da objasni šta je to nadrealizam. V. D.

čaj, posi jednu potu nepažnje, neprostudiranosti ili krivog shvaćanja, ne može se propustiti bez odgovora ili pak bez nekakvih objašnjenja. U prvom redu trebalo bi razjasniti šta znači pojam nadrealizam. Čovjek je, u svojoj vječitoj težnji ka novim formama života i obogaćanja istog (na tako i stvaranja) dao je tom izrazu i u književnosti, kao i u umjetnosti uopšte. Tako se pojavila težnja da se realizam, kakav nalazimo u djelima klasične realističke (ili naturalističke) književnosti, prevaziđe ili izmjeni. Tako su traženi odgovarajući književni postupci i metode, među kojima se po-

БАЊАЛУЧКА ХРОНИКА

Idealni a neiskorišćeni uslovi

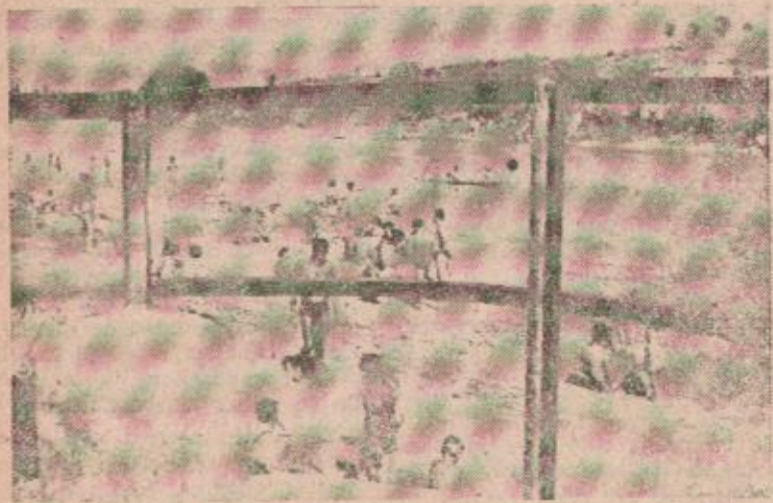
U zdravstvenom pogledu najpovoljnija je plaža kod Rebrovca

Iako je ljeto na izmaku, sezona kupanja već odlazi, sve to ne znači da se pitanje izgradnje plaže na Vrbasu treba odložiti za godinu dana. Naprotiv, to pitanje treba tek sada pokretati, kako bi se sljedeća sezona dočekala spremna i kako bi Banja Luka u sljedećoj godini imala lijepo i uredno mjesto sportova na vodi.

U nastavku započete ankete pod naslovom "Idealni a neiskorišćeni uslovi" doktor Slavko Pišteljić, u razgovoru sa našim saradnikom, iznio je nekoliko problema i mišljenja što se tiče određivanja mjesta za izgradnju kupatila, koje bi svojom i veličinom i urednošću odgovaralo potrebama Banja Luke.

mo li kod onih koji nisu sigurni u plivanje. Rebrovački most, kao mjesto kod koga bi se mogla izgraditi plaža, odloženo je zbog udaljenosti od grada. Znači, ostalo je samo jedno mjesto — Hallovac.

I ovo mjesto ima svojih nedostataka u pogledu higijene. Svojom ušćem u Vrbas, Crkvena nosi ogroman broj bakterija sa površine grada, pa kako je kupatilo u neposrednoj blizini ispod njenoga ušća postoji mogućnost, iako malo vjerovatna, da dođe do neke zaraze ili epidemije. Praksa je međutim pokazala da do zaraza nije došlo jer kupaća na tom dijelu toka Vrbase ima najviše. Sa druge strane, dječija bolnica zagađivala je Vrbas preko kanalizacije. Kako

Motiv sa plaže

Prije više od dvije godine — prema riječima dr. Pišteljića — pitanje izgradnje kupatila bilo je već na dnevnom redu. Tada se još raspravljalo pitanje mjesta izgradnje.

Kombinacija da se kupatilo izgradi više mlinova u Gornjem Šeheru, morala je biti odbačena zbog udaljenosti i priliva nečistoće iz kupatila i okolnih kuća. Isto je tako odbačen prijedlog da se kupatilo izgradi na mjestu starog vojnog kupatila zbog jakih i čestih virova, koji izazivaju česte nesreće i kod boljih plivača, aka-

je taj dio sada ograđen i zatvoren, to ne bi predstavljalo više nikakav problem u pogledu realizovanja ove zamisli.

Prema mišljenju dr. Pišteljića, ipak bi najidealnije mjesto za izgradnju plaže bilo mjesto iznad Rebrovačkog mosta. Ali izgradi li se plaža na tom mjestu, iskrnuće još jedan problem, problem prevoza.

U idućem broju u našoj anketi učestvuje drug Ziljad Kadnić, sekretar Savjeta za komunalne poslove NOG-a.

ORGANIZACIJA O KOJOJ SE RIJETKO PIŠE

Već više od godinu dana u Banjoj Luci s uspjehom djeluje Gradsko - Sreski odbor gluvoonijemih. Prema evidenciji u gradu i srezu ima 260 gluvoonijemih lica. Od toga broja njih 60 živi u gradu. Oni su učlanjeni u svoju organizaciju i na nedavno održanom plenumu izabrali su svoj Upravni odbor. Karakteristično je, da su u tome odboru većinom samo ljudi koji su gluvoonijemi izuzev sekretara i jednog člana odbora. Neki od njih su naučili govoriti na raznim kursevima ili školama za gluvoonijeme. Za članstvo u gradu organiziran je, uz pomoć Sekretarijata za prosvjetu i kulturu, jedan alfabetički tečaj. Upornim radom gluvoonijemi uspijevaju da nauče pisati pa čak savladaju i glasovne.

Na plenumu koji je ovih dana održan bilo je riječi o uključivanju gluvoonijemih lica u privredu i na zanate. Već sada ima veći

broj lica koja su zaposlena u raznim preduzećima. Zato je potrebno ovoj organizaciji pružiti više pomoći, jer bez pomoći društvene zajednice, ona neće moći opstati i uspješno raditi na uzdizanju pojedinaca i njihovu osposobljavanju za privredu.

Zemaljski odbor Saveza gluvoonijemih omogućio je da pet članova iz Banja Luke ode besplatno na more. Svakako lijep primjer pažnje i brige organizacije u odnosu prema članstvu.

PRIMALA DJEČIJI DODATAK ZA DIJETE KOJE NIJE ŽIVIO VEĆ SKORO DESET GODINA

Zemljoradnik Mилан Митров из Павлова умро је 1942 године, а иза њега остали су жена и син који је испунио годину посљеге смрти оца умро. Одмах после смрти мужа, Стаки, жени премицуло, регулисана је породична пензија и дјечји додаток који је она primala све до недавно. Да ипак буде већа, Стака је заварала брране Социјалног осигурања и придоносила потврде са потписима свједока којима је потврђивала да јој је дјете у животи. На тај начин Завод за социјално осигурање обуставио је да 113.000 динара, коју ће своти Стака морати намирити. Поред тога, она ће одговарати и пред органима народних власти.

POPISI

ZAŠTO NE BI I KOD NAS DOŠLI?

Činjenica je da se u zadnje vrijeme posvećuje mnogo pažnje uređenju gradskih ulica i održavanju čistoće na njima. Ali, to je samo u gradu. To se ne bi moglo reći za pokrajnje ulice, a naročito za one koje vode prema Gornjem Šeheru. U ovim ljetnim danima, kada su vrućine velike, na ulicama prema Novoselji nagomila se prašina da je skoro nemoguće proći, a da i ne govorimo o tome da bi se odande mogli u grad dovesti čistih cipela. Pitamo se, da li bi se i ova ulica mogla bar jedan put u toku dana polijevati. Jer, građani bi za ovo bili neobično zahvalni. Produzeću za održavanje čistoće.

GRAFIČARI IZ BANJA LUKE POSJETILI SU IVANJSKU

U nedjelju 29 augusta grafičari iz Banja Luke posjetili su selo Ivanjsku. Tom prilikom fiskulturni aktiv Grafičara odigrao je i nogometnu utakmicu sa DTV "Partizan" iz Ivanjske.

Ovaj susret odigran je u drugarskoj atmosferi što se odrazilo i u posjeti naroda Ivanjske, koji su došli u selo "Grafičara" u njihovu sredinu, najtoplije pozdravili, i poslije utakmice ispratili "Grafičare" do stanice uz pjesmu i najbolje raspoloženje.

Poslije fiskulturnog programa predsjednik "Grafičara" predao je poklon za učenike tamošnje osnovne škole školski prihr (teke, tablice, pisaljke i sprutice).

JEDNA LOŠA POJAVA

Prije izvjesnog vremena bio sam svjedok jednoj veoma lošoj pojavi koja se rasprostranila na našem tržištu. Naime, radi se o jednom djetelu djece koja su više prepuštena ulici i koja stalno ometaju potrošače na tržištu prilikom kupovine. Tako je bilo i prije nekoliko dana kada sam došao u gradsku žrnicu. Na mjestu gdje se prodaju mliječni proizvodi seljanke su negodovalе. Zainteresiran sam se u čemu je stvar i doznao da djeca neprestano bacaju kamenciće, pa čak i pijuju kroz prozore koji su razbijeni na tržištu. Ljudi su prisiljeni da se sklanjaju od napada ove djece. U mliječne proizvode upadaju komadići nečistih predmeta, i razumljivo, građani ne žele da ih kupuju.

Uprava gradske tržnice morala bi popraviti ove prozore, a tržna inspekcija povesti više računa o čistoći proizvoda koji se prodaju u gradskoj tržnici.

Ivica Petrović

Sport

PRED REPUBLICKO TAKMIČENJE NA DIVLJIM VODAMA

Brodarsko društvo „Vrbas“ užurbano se priprema

Brodarski savez Bosne i Hercegovine organizira u čast dana Jugoslovenske ratne mornarice prvenstvo gradova FNRJ i III republičko prvenstvo za Bosnu i Hercegovinu u kajaku na divljim vodama na rijeci Vrbasu. Za takmičenja predviđena programom određena su tri dana tj. 5. 6 i 7 septembar ove godine. Još svega nekoliko dana dijeli nas od ove sportske manifestacije na kojoj će uzeti učesće najbolji brođari svih republika. Ovo takmičenje ima reprezentativan karakter u odnosu na prvenstvo gradova dok će za Brodarski savez Bosne i Hercegovine i njegove organizacije imati karakter ekipnog i pojedinačnog prvenstva.

Prema propozicijama koje predviđa pravilnik ovog takmičenja, u prvenstvu će učestvovati pojedinci, dvosjedi i kanoe propisane dimenzija. Na 5 IX održace se spust. Takmičarska staza za ovu disciplinu iznosiće oko 10 kilometara za muškarce, dok će staza za žene iznositi četiri kilometra. Muškarci će startati kod Karanovačkog mosta a žene u Novoselji. Cilj za obe grupe biće gradski most. Na 6 i 7 septembra

održace se takmičenje u slalomu. Po završetku ovog takmičenja izvršice se objavljivanje rezultata, proglašenje pobjednika u pojedinih disciplinama i dijeljene nagrade. Prema do sada pristiglim prijavama na ovom takmičenju će učestvovati deset ekipa iz Bosne i Hercegovine, dok će u prvenstvu gradova nastupiti još osam ekipa. Na ovom takmičenju biće i kompletna državna reprezentacija.

Brodarsko društvo „Vrbas“ užurbano se priprema za ovu sportsku manifestaciju. Pripreme su počele još prije nekoliko mjeseci. U tom vremenu mnogo je učinjeno na sređivanju prilika u društvu i angažiranju šireg kruga aktivista u poslovima oko priprema za ovo međugradsko takmičenje. U društvu se gradi nekoliko kajaka, tako da će u najskorije vrijeme vodni park biti kompletniran. Sva društva u BiH će koristiti kajake ovog društva, dok će ekipe sa strane, iz drugih republika, sa sobom donijeti gumene kajake. Obzirom na obimne pripreme može se pretpostavljati da će ovo takmičenje uspjeti.

D.

Košarkaši „Борца“ добро су отпочели првенство

Kada smo već očekivali da banjalučki košarkaši neće učestvovati u republičkoj košarkaškoj ligi zbog materijalnih razloga što su potardili i svojim piscem neki paški listovi. Banjalučani su vršili pripreme za prvi prvenstveni susret u okviru republičke lige sa „Partizanom“ (Sarajevo).

Dugo su mladi košarkaši „Борца“ predvođeni Ацом Јурићем извршили све припреме и savladali sve prepreke pred prvu utakmicu. Trebala je doći još samo pobjeda nad „Partizanom“ da okružni vrijedno zalaganje košarkaša za koje možemo reći da su amateri (obuhvaju popravljaju ili kupuju za svoj posao). Šta bi rekli drugovi nogometari kada bi im za prvenstveni susret bilo stavljeno za pripremu organizaciju samo 300 dinara, kao što je to bio

slučaj sa košarkašima? Pobjeda nad „Partizanom“ nije izostala! „Partizan“ je poražen sa 49:40. Ova pobjeda je vrijednija tim više jer je dokazala „nezamjenljivost“ da se uspješno može raditi i bez njih. Košarkaši „Борца“ pošli su novim putem koji — čini nam se — mnogo obećava. Stoga bi im trebalo na svaki način omogućiti da ustraju u svom polletnom radu. Treba im obezbijediti i materijalna sredstva kako bi mogli sa sigurnošću računati na dalje učestvovanje u republičkoj ligi. Brašnocima naziva prvaka Republike treba omogućiti odlazak na prvenstvene susrete u druga mjesta!

U pederu košarkaši „Борца“ primaју u goste ekipu višestrukoг prvaka „Јединство“ (Тузла). Борба ће бити занимљива. Пobjедник је неизвјестан.

Шта је надреализам?

(Nastavak sa 5 strane)

Бити па неки начин обилежен и издвојен од људи, за човјека свакако значи једну трагедију. То што је Мишиновић у „Ноктурну“ у једном тренутку искрености осјетио и изразио свој унутарњи бол нагонском жељом за саучествовањем у њему, мора се у сваком случају имати у виду приликом оцјенивања његове уметничке приједности, па тако и о његовој корисности и истинитости уопште. Само површини посматрач задовољава се тврђом да је pjesма потпуно депласирана својом бесмисленošћу, беспућем и бежivotношћу, не тражећи у тој, ону унутарњу, онштељудску психологију дивалида.

„Недовољна рутина — како се каже у једном дијелу написа — и почетничко баратање са апстрактним приказивањем психичких феномена није дало могућност овим младим pjesницима да пронађу једну другу пшичеву тврђу да се, ради о реакционарним снагама које оживљавају и

воде свјесну идеолошку борбу. Такав је случај када се ради о почетницима, који су увијек тражили узоре међу својим старијим савременицима, па тако то није мишиновић ни оне који су окупили око „Младог Крајиника“. Када „Књижевни новине“ објављују апстрактну и у сваком случају безидејну приповетку „На дјевојчи кози рози...“ није чудо што је то утицало и на младе, из Босанске Крајине.

Сам напис депласиран је и није нашао на жељени позитивни одјек из више разлога, од којих је главни што је одрица сукоба окренута против надреализма, којег, како видимо, има врло мало, тако да се своди на борбу против апстрактног и не тако битног, а искључавају су многа мишљења, која би младим почетницима могла бити стварно корисна на путу њиховог развоја. Тон написа је такав да, у првом реду, није постигао свој педагошки ефекат и у многом дезоријентисао младе људе, који тек наслуђују јачину пул-

са наше стварности и замах нашег напретка и врло често знају врло мало о сложености односа социјалног и психичког, тако да у својим pjesмама изражавају више подсвјесног и нагонског него свјесног. Млади људи морају остати збуњени и у недоумици шта и како да раде, када им се приписују ствари које пишу реалан одраз њиховог односа према друштву. Они, прије или после, морају схватити и увјерити се на властитом примјеру, да је излазак из каоса индивидуализма и модернизма, у оном смислу како је прихватио, могућ једино на путевима које им пружа наша стварност и да је поезија бесмисла утицај капитализма у самообрани.

Поред свега напис Веселина Трипића је постигао свој циљ. Развио дискусију кроз коју ће се објаснити многа мишљења, и, како би х желлио, стварање младих усмјерити правилним путевима. То је могуће и код нас, иако се налазимо на периферији културног збивања и наших утицаја.

Стјепан Бобан

UPOZORENJE SVIMA SINDIKALNIM PODRUŽNICAMA U BANJOJ LUCI

Upozoravaju se sve Sindikalne podružnice, da nam najdalje do 6 ov. mj. pošalju svoje prijedloge kao i spiskove upisanih slušalaca u vezi sa našim dopisom br. 142, kojim smo dostavili prijedlog programa rada za sljedeću školsku godinu. Prijedlozi koji nam stignu poslije navedenog roka, ne mogu se uzeti u obzir.

Upravni odbor Radničkog univerziteta

P. D.

Изречена је осуда нападачу на тржног инспектора

У уторак 31 августа ове године пред Вијећем Окружног суда у Бањој Луци одржано је суђење Идризу Вехабовићу. Он је, као што је познато, 3 јула ове године па вече на излазу из „Далматинског подрума“ у Весе Маслене улици у Бањој Луци напао Бамила Бузаљка, тржишног инспектора НОГ-а Бања Луке и вапио му тешку тјелесну озљеду. Тог дана Бузаљко је вршећи савјесно своју дужност контролисао и пословање Вехабовића, па је установио неправилности. Вехабовић се осјећао погубеним и одлучио је да по подне петдје дочека Бузаљка и с њим се физички обрачуна. Трајао је за њим и у том времену попио неколико ракија да би се и психички припремио за напад. Одлучио је да му је то погодно извести на излазу из

„Далматинског подрума“ у мрак, јер је знао да је Бузаљко отишао у подрум да изврши контролу. Чекао је ту. Бузаљко је наишао и кад је већ био при излазу на степеницама, ударио га је песницом у лице и гурао низ степенице, од чега се Бузаљко ерушио низ степенице, које су јако стрме. Затим је бацио на њега винско буре, запремине од 350 литара, а потом побјегао. Улица пада низ степенице и удара бурета у руку, Бузаљко је сломљена рука. Пуком случајношћу прошао је овако сретно, јер је могао услјед пада и удара бурета да остане на мјесту мртав.

Сматрајући да се у овом случају ради о покушају убиства, до кога је могао доћи, Окружно тужилаштво оптужило је Вехабовића за покушај убиства.

Мислећи да ће се овим физичким обрачуном отарасити Бузаљка, а тиме и контроле свог пословања, окривљени Вехабовић се падао да ће тако себи створити повољне услове за злоупотребе и недозвољену трговину. Иако је тријенио у оваквој рачуници, имао је основа да тако контролисао, већ су напротив, према су га добро познавали, давали му добре карактеристике и похвалјали на одговорне положаје. У предузећу „Задругар“ Вехабовић је радио од августа 1952 до 31 јануара 1954 године. За то вријеме обављао је одговорне дужности иако је управи предузећа било познато да је Вехабовић у 1949 години од Среског суда у Бањој Луци био осуђен ради недопуштене шпекула-

ције на казну строгог затвора у трајању од 13 мјесеци. Баш ради тога што га у предузећу нису контролисали окривљени Вехабовић злоупотребљава свој положај у предузећу током 1953 године и бави се педозвољеном трговином оружја и других производа и тако лично зарађује на штету предузећа. Међутим, половином децембра мјесеца 1953 године тржишни инспектор, Бамил Бузаљко извршио је контролу његовог пословања, ухватио га у интенивном послу и подлио пријаву тужилаштву. Након проведеног истражења окривљени Вехабовић оптужен је Среском суду у Бањој Луци за недозвољену трговину.

Интересантно је какве карактеристике добија Вехабовић последице извршене контроле пословања и откривања његовог штетничког рада у предузећу. Додуше, те су карактеристике дате у виду потврде од стране директора предузећа „Задругар“ Босника Макивића, а она гласи: „Потврда којом се од стране овог предузећа потврђује да је друг Идриз Вехабовић био службеник овог предузећа у вријемну од 1 VIII 1952 до 31 јануара 1954 године и да је за све то вријеме био врло доброг владања и вршења службе и да је свој посао увијек савјесно и уредно обављао. Ова му се потврда издаје ради добијања запослења“. Испод тога свакако, слиједи штампил предузећа и потпис директора.

Ето, такве карактеристике добија Вехабовић од директора предузећа које је у то исто вријеме, захваљујући Вехабовићу и сличним, било у таквој ситуацији да радници и службеници због неостварења плана промета нису добивали пуше зараде.

Сличне карактеристике окривљени Вехабовић је добио и од Трговинске радње „Зелен“ у Бањој Луци.

Овакве карактеристике, као олакшавајуће околности приликом одлучивања о кривњи и казни, вијеће Окружног суда није

узело у обзир, јер их је сматрало неистинитим. Насупрот томе вијеће је као отежавајуће околности узело окривљеном по ред посебних прилика и мотива из којих је дјело извршило и то да је ово кривично дјело учињено у поврату, па је оглашавајући га кривим за наведено дјело изрекао му казну строгог затвора у трајању од 5 (пет) година. То је најтежија казна која се могла изрећи за кривично дјело тешке тјелесне повреде, јер вијеће није прихватило квалификацију тужилаштва да се ради о покушају убиства.

Овај предмет представља еклатантн примјер у двоструком виду — по дрском нападу на државног службеника у службеној дужности и с друге стране хаблабуку и пријатељству од појединих руководиоца предузећа који таквим ставом омогућују вршење криминала појединим лицима, па и избјегаване кривичне одговорности на темељу лажних карактеристика.

MALI OGLASI

У Загребу мијенјам велику празну собу с употребом нуспросторија за једносопни стан у Бањој Луци. Упитати у народном позоришту.

Zamjenjujem једносопни стан са банјом за двосопни блије центра. Адреса у администрацији листа.

Тражи се хитно намјенстена соба са 2 кревета у околним центрима града.

Обратити се на администрацију „Банјалучких новина“ или на тел. 369 од 8 — 14 часова сваког дана.

Просторија - локал 4 X 5 врло погодна за: продавницу воћа, канцеларију, обућара, кројача, фризера и сл. Уступа се за једносопни стан. Погледати Сарајевска 16 (код Гимназије) до 10 септембра.

KOMISIJA ZA KONKURSE
PRI NARODNOM ODBORU SREZA BANJA LUKA

Raspisuje

KONKURS

за попуњавање слједещих радних мјеста i то:
DIREKTORA PREDUZEĆA «PONIR» у чијем се саставу налазе 15 угоститељских радњи,
15 POSLOVOĐA UGOSTITELJSKIH RADNJI, које се налазе на територији града i среза Бања Лука i то:

- 1) Bosanski Aleksandrovac
- 2) Laktasi
- 3) Slatina
- 4) Čelinač
- 5) Krupa na Vrbasu
- 6) Trn

Ostalih 9 угоститељских радњи налазе се на територији града Бање Луке.

USLOVI ZA PRIJEM:

За директора угоститељског предузећа «Ponir» položen stručno угоститељски испит i 5 година праксе на руководећим мјестима у угоститељству.

За пословоде угоститељске радње:

Da ima položen stručni испит i најмање 3 година праксе у угоститељству.

Plaća по радном правилику предузећа.

Пријаве слиједи комисији за конкурс при Среском народном одбору Бања Лука, најкаље до 5. септембра 1954 г.

Nakon dugog vremena - opet

CERETAN

bolji, efikasniji i sa širom upotrebom

Tko sije sjeme zaprašeno ceretanom — više žanje — a urod je kvalitetno bolji

Mnogobrojne štetnike na voćkama, šećernoј repi, uljanoј repici i drugom industriјskom bilju, te povrću najuspješnije suzbija

E 605

Zbog naročitoг emulgatora, preparat je efikasniji i s njim se lakše radi nego drugim parationskim sredstvima

Ova poznata i prokušana „Bayer“ — ova sredstva za FNR Jugoslaviju proizvodi

»PLIVA«

tvornica farmaceutskih i kemiјskih proizvoda - ZAGREB

LAURA

je idealno sredstvo koje sprečava znojenje i ostranjuje neugodan miris znoja

Način upotrebe:

Mjesto koje se znoji nakvasi se poslije pranja sa pamukom natopljenim u LAURI

Ovo odlično sredstvo proizvodi

„PLIVA“

tvornica farmaceutskih i kemiјskih proizvoda
ZAGREB

NAŠA FOTOREPORTAŽA

SA MOTO TRKA

Zaglušna buka motora i boravak najboljih vozača Jugoslavije obećavali su nam da ćemo u nedelju prije podne promatrati na kružnim motorističkim trkama — koje je priredilo AMD »Krajina«, zanimljivu i smjelu vožnju u kojoj vozači moraju ispoljiti maksimum svog tehničkog znanja, jer je staza veoma teška. Vozači su morali na dužini od 1725 metara da savladaju 2 »lakta« od 180 stepeni (kod Pozorišta i Kastelov čoušak) i 4 oštre krivine. Učešće Barbarića, Šnajdera, Levaja, Živkovića, Vidića i drugih najboljih vozača »junaka brzine« učinile su ove kružne trke znatno kvalitetnijim od prošlogodišnjih.

ISJEĆCI IZ TRKA...

Na startu trke od 125 ccm narli su se i ovog puta zajedno stari znanci ovogodišnjih bodovnih trka za prvenstvo Jugoslavije: Živković (Beograd), Popović (Banja Luka i Križan (Bjelovar). Očekivali smo veliku borbu. Promatrači su priželjkivali uspjeh Popovića. Međutim zbog pada Popovića prvo mjesto je osvojio Živković

— pobjednik bodovnih trka Beograda, Opatije i Sarajeva, a drugo mjesto je pripalo reprezentativcu Hrvastke Križanu.

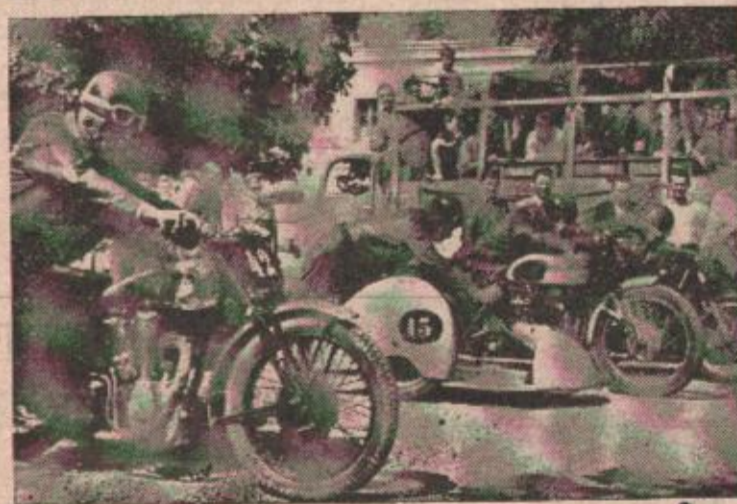
Najzanimljivija motoristička kategorija 500 »skubika« donijela je zanimljivu borbu. Sa starta su krenuli Barbarić, Bačkoj, Pažur, Babić (svi Zagreb) i drugi. Barbarić je otpao u prvom krugu i zbog pada nije nastavio trku. Najbolje vrijeme dana postigao je Levaja koji je postigao u jednom krugu brzinu od 66,780 km/čas. Na cilj je prvi stigao Levaja. Drugi je Vidić, a onda su pristizali ostali takmičari.

Mladi sarajevski vozač Nuhić nadmoćno je osvojio prvo mjesto u kategoriji motora do 350 ccm.

Drugi na cilj je stigao Živković, a uporni Banjalučanin Pero Popović morao se je zadovoljiti sa trećim mjestom.

Za promatrače je bila najzanimljivija i najprivlačnija trka kategorije prikolica. Startovali su: višestruki državni prvak Šnajder, zatim Vidić (Beograd) i Rimaj (Sisak). Iako je Šnajder zaoštao na cilju nekoliko desetina metara, ipak se je Vidić morao zadovoljiti sa drugim mjestom. Šnajder i suvozač Šajnović pokazali su bolju tehniku vožnje, koja je uz veću iskustvo bila dovoljna da se vodeći Vidić ostavi za sobom. Koliko god smo se divili emionosti, tehnici, upornosti i prisebnosti vozača, još veće di-

vljenje su izazvali suvozači Šnajdera, Vidića i Rimaja.

Vozač Maruša Boris (Zagreb) iako je imao najbolje vrijeme (32,730 km/čas) u jednom krugu, ne našta se među prvom trojicom u kategoriji 350 ccm, jer je zbog kvara na masini vozio samo devet umjesto deset krugova. Drugu pobjedu u toku dana osvojio je mladi Nuhić ispred Štagljara i Bočkaja (oba Zagreb).

Ove uspjele motorističke trke promatralo je oko 10.000 gledalaca i nesumnjivo one su se pokazale kao najbolje sredstvo za razvoj i jačanje auto-moto sporta.

Organizatoru treba odati priznanje na primjernoj organizaciji ovih brzinskih trka, ali treba mu staviti zamjerku, što je najavio programima veći broj vozača sa strane iako je samo nekoliko vozača — istina kvalitetnih, učestvovalo na trkama.

Tehnički rezultati:

Kategorija 125 ccm. Dužina staze 13.800 metara: 1) Živković (Beograd) 14:30, 2) Križan (Bjelovar) 15:09,

Kategorija motora do 250 ccm: (dužina staze 17.250 metara) 1) Nuhić (Sarajevo) 18:26, 2) Živković (Beograd), 3) Popović Pero I (Banja Luka).

Kategorija do 350 ccm: (dužina staze 17.250 metara) 1) Nuhić (Sarajevo) 18:42, 2) Štagljar (Zagreb) 3) Bačkoj (Zagreb).

Kategorija 500 ccm: (dužina staze 20.700 metara) 1) Levaja (Beograd) 19:52, 2) Vidić (Beograd), 3) Bačkoj (Zagreb).

Kategorija prikolica do 500 ccm (dužina staze 17.250 metara) 1) Ing Šnajder (Zagreb) 16:50, 2) Vidić (Beograd) 17:42, 3) Rimaj (Sisak).

Snimili:
S. AHMETASEVIĆ
D. MOMČILOVIĆ

Tekst: A. RAVLIĆ

»Astro«

PROIZVODI:

TVORNICA SAPUNA I KOZMETIČKIH PROIZVODA

ALIPAŠIN MOST KOD SARAJEVA—Telefon 4251-lokal-8

Sapun za pranje, sapun za umivanje-terpentin, kalijev (mazivi) sapun, brijači sapun, specijalni brijači sapun „Saraj“, sapunski prašak „Biljana“ u kutijama po 250 gr. sredstve za čišćenje „S J A J“. Toaletne sapune u velikom asortimanu sa selo i grad. Ulje za kosu, kolonjske vode svih

mirisa, specijalnu kolonjsku vodu za brijače „Svježa šuma“, parfeme, kremu za negu lica itd. Tražite ponu i izvršite probnu narudžbu pa će te se uvjeriti da su cijene našim proizvodima, kao i kvalitet bez konkurencije.